

Natuurtoets

Nader onderzoek Oude Kerkstraat 21 Heerlen

EA230144.R01.V2.0

3 oktober 2024

Natuurtoets

Nader onderzoek Oude Kerkstraat 21 Heerlen

Rapportnummer EA230144.R01.V2.0

3 oktober 2024

Opdrachtgever

HVG Real Estate B.V.

Looskade 15

6041LE Roermond

+31 88 130 06 00

info@geonius.nl

Postbus 1097

6160 BB Geleen

Geonius.nl

Functie	Naam	Paraaf
Ecoloog		
Collegiale toets		

Inhoud

1	Inleiding	4
2	Achtergrondinformatie	5
2.1	Situering plangebied	5
2.2	Ingreep	5
3	Nader onderzoek	7
3.1	Samenvatting aanwezige beschermde soorten	7
3.2	Uitgebreide inspectie geschiktheid	7
3.2.1	Methode	7
3.2.2	Resultaten	8
3.3	Gebouw bewonende vleermuizen	9
3.3.1	Methode vleermuis onderzoek	10
3.3.2	Resultaten	11
3.4	Overige waarnemingen	13
3.4.1	Methode	13
3.4.2	Resultaten	14
4	Effectbeoordeling en toetsing	15
4.1	Effectbeoordeling	15
4.2	Toetsing aan Omgevingswet	15
5	Mitigatieplan	18
5.1	Maatregelen soorten	18
5.1.1	Algemene broedvogels zonder een jaarrond beschermd nest	18
5.1.2	Gewone dwergvleermuis	18
5.1.3	Steenmarter en eekhoorn	18
5.1.4	Zorgplicht	19
5.2	Toetsing Omgevingswet na maatregelen	19
6	Conclusie en advies	21
6.1	Conclusie	21
6.2	Advies	21

Bijlagen

Bijlage 1 Quickscan natuurwetgeving

Bijlage 2 Notitie visuele inspectie en sporenonderzoek

Bijlage 3 Fotorapportage bij visuele inspectie en sporenonderzoek

1 Inleiding

Geonius Milieu B.V. heeft in opdracht van HVG Real Estate B.V. nader ecologisch onderzoek uitgevoerd ter plaatse van de Oude Kerkstraat ter hoogte van nummer 21 te Heerlen, provincie Limburg. Dit onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de pro forma vergunningsaanvraag (dossiernummer: Z2023-00000933) Wet natuurbescherming voor de sloop van de bestaande bebouwing die is ingediend naar aanleiding van de uitgevoerde quickscan Wet Natuurbescherming¹ (zie bijlage 1). De bestaande panden worden gesloopt om de nieuwbouw van woningen te realiseren.

Econsultancy heeft naar aanleiding van dit voornemen een quickscan natuurwetgeving uitgevoerd omdat de werkzaamheden mogelijk tot nadelige gevolgen voor beschermde soorten leiden en daarmee vergunning plichtig is in het kader van de Wet natuurbescherming onderdeel soortbescherming. Uit deze quickscan is gebleken dat er mogelijk functies van huismus, kerkuil, steenuil, vleermuizen en steenmarter (kunnen) zijn in het plangebied en dat nader onderzoek noodzakelijk is om een volledige effectbeoordeling en toetsing mogelijk te kunnen maken.

Doordat het nader onderzoek gekoppeld is aan de lopende ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming en daarmee onder het overgangsrecht valt mag in deze rapportage getoetst worden aan de Wet natuurbescherming. Echter is uit het onderzoek gebleken dat, mits de maatregelen volledig worden uitgevoerd, geen ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk is. Daarmee vervalt het overgangsrecht en dient ook aan de Omgevingswet getoetst te worden. In deze rapportage is daarom ter volledigheid getoetst aan de Omgevingswet.

Geonius Milieu B.V. heeft in opdracht van HVG Real Estate B.V. van een nadere inspectie en in de periode april tot en met september nader onderzoek uitgevoerd ter plaatse van de Oude Kerkstraat ter hoogte van nummer 21 te Heerlen naar vogels met een jaarrond beschermde nesten, vleermuizen en grondgebonden zoogdieren. Op basis van de resultaten van dit onderzoek is beoordeeld voor welke soorten sprake is van nadelige gevolgen. Aan de hand daarvan is bepaald of een ontheffing Wet natuurbescherming (Wnb) dan wel een omgevingsvergunning in het kader van soortbescherming moet worden aangevraagd of dat de voorgenomen ingreep kan worden vrijgegeven al dan niet met aanvullende maatregelen en vervolgstappen.

¹ Econsultancy, 2022. Rapportage quickscan Wet natuurbescherming Oude Kerkstraat 21 (ong.) te Heerlen, d.d. 14 december 2022.

2 Achtergrondinformatie

2.1 Situering plangebied

Het plangebied is gelegen in het centrum van Heerlen. Ten noorden en oosten van de plangebied bevinden zich meerdere woonwijken. Verder ten noorden bevindt zich het standspark Grasbroek dat in gebruik is door verschillende sportverenigingen. Ten zuiden en westen van de plangebied bevindt zich het centrum van Heerlen.

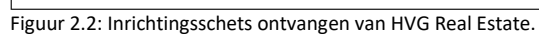
Het plangebied is bebouwd met diverse loodsen en andere bebouwing. Deze bestaan grotendeels uit houten constructies met een pannendak. Op het terrein zijn enkele kruidenrijke grasvelden, struiken en een enkele boom aanwezig. Het plangebied is weergegeven in Figuur 2.1.

Figuur 2.1: Plangebied bij benadering rood omlijnd.

2.2 Ingreep

De huidige bebouwing wordt gesloopt voor de bouw van woningen. De werkzaamheden die hiervoor moeten worden uitgevoerd zijn nog niet in detail bekend maar behelzen in ieder geval het slopen en afvoeren van de huidige bebouwing, het bouwrijp maken van het perceel, het aanleggen van de benodigde infrastructuur en het aanvoeren van materialen en bouwen van de woningen. In onderstaande figuur 2.2 is de inrichtingsschets voor het perceel weergegeven. De start van de werkzaamheden wordt voorzien voor het najaar 2024 maar een exacte planning van de werkzaamheden is nog niet bekend.

3 Nader onderzoek

3.1 Samenvatting aanwezige beschermde soorten

In het plangebied is op basis van het verrichte onderzoek (quicksan, uitgebreide inspectie en nader onderzoek) de volgende beschermde soorten in het plangebied aanwezig:

- Broedvogels zonder een jaarrond beschermd nest: één broedplaats van houtduif en mogelijk van diverse andere algemeen niet jaarrond beschermde vogelsoorten;
- Eekhoorn: drie oude verblijfplaatsen op verschillende plekken in de bebouwing en leefgebied;
- Steenmarter: Meerdere verblijfplaatsen en voortplanting niet uitgesloten in de bebouwing en leefgebied;
- Algemene grondgebonden zoogdieren: verblijfplaatsen en leefgebied van diverse soorten.

De gehanteerde methodiek en resultaten van de uitgebreide inspectie en het nader onderzoek naar huismus, gierzwaluw, boerenwaluw, uilen, vleermuizen, eekhoorn, vos en steenmarter is hieronder beschreven.

3.2 Uitgebreide inspectie geschiktheid

3.2.1 Methode

Op 10 en 16 januari 2024 is door Miecon een visuele inspectie en sporenonderzoek uitgevoerd. Hierbij is de geschiktheid van de bestaande bebouwing beoordeeld voor huismus, kerkuil, steenuil, vleermuizen en steenmarter en is gezocht naar sporen van deze soorten. De visuele inspectie en het sporenonderzoek is opgebouwd uit drie onderdelen: bepaling van inspecteerbaarheid van het plangebied, de visuele inspectie van de objecten en het analyseren van de aangetroffen sporen.

Gedurende de inspectie zijn alle objecten in het plangebied door Miecon geïnspecteerd, echter bleken de zolders van schuren 3, 4 en 8 vanwege veiligheidsoverwegingen niet volledig inspecteerbaar (zie figuur 3.1). De inspectie is uitgevoerd middels endoscopen, inspecties op hoogte middels hoogwerker en het betreden van de panden zover mogelijk. Schuren 3, 4 en 8 zijn van buiten af zo goed als mogelijk met zaklamp en verrekijker beoordeeld maar niet van binnen uit betreden.

Figuur 3.1: Nummering van de schuren zoals beschreven in deze natuurtoets.

3.2.2 Resultaten

In onderstaand overzicht van de resultaten is een beknopte weergave van de inspectie die door Miecon is uitgevoerd weergegeven. De volledige notitie is ook opgenomen in bijlage 2, met in bijlage 3 de fotorapportage die bij de notitie hoort.

Vleermuizen

Er zijn geen (sporen van) vleermuizen waargenomen binnen het plangebied. De visuele inspecties en sporenonderzoeken van binnen- en buitenkanten van o.a. (spouw-)muren, planken, (draag-)balken, dakpannen en vloeren hebben dit geen van allen opgeleverd. Echter is het in deze van belang om ten aanzien van de bevindingen mee te nemen dat niet alle zolderdelen (van gebouw 3, 4, en 8) fysiek te inspecteren waren en dat tevens niet kan worden uitgesloten dat er zich vleermuizen in de spouwmuren van gebouw 1 bevinden, of dat zij deze mogelijk als verblijfplaats gebruiken.

Door middel van endoscopisch onderzoek is de spouwmuur van gebouw 1 wel zover als mogelijk geïnspecteerd. Aan de oostelijke zijde van dit gebouw bevinden zich namelijk stootvoegen, die toegang tot de spouw en dus potentiële verblijfplaatsen zouden kunnen bieden. Het gaat om een rij stootvoegen op zo'n 60cm onder de dakrand én een rij stootvoegen op zo'n 30cm boven maaiveld. Tijdens de visuele inspectie is duidelijk geworden dat de stootvoegen slechts ten dele open en met endoscoop te inspecteren waren. De meesten waren namelijk gevuld met isolatiemateriaal en/of valspecie, waardoor vleermuizen hier geen gebruik van konden maken. Wanneer dit niet het geval was, is er visueel geïnspecteerd en endoscopisch onderzocht. Er zijn in die overige open stootvoegen geen sporen van vleermuizen aangetroffen. Desondanks kan op basis van enkel de inspectie niet worden uitgesloten dat er zich vleermuizen in de spouw van gebouw 1 bevinden of dat zij de spouw als verblijfplaats gebruiken.

Huismus

Er zijn in het plangebied geen aantoonbare sporen aangetroffen van de huismus. Wel is er een kleine groep waargenomen in de voortuin van het naastgelegen perceel aan de Willemstraat. Er zijn geen (geschikte) nestplekken aanwezig. Nestplekken en andere primaire leefgebiedsfuncties zijn daarmee uitgesloten.

Gierzwaluw

Binnen het plangebied zijn geen sporen, nesten of geschikte nestlocaties van gierzwaluwen aangetroffen.

Boerenwaluw

Tijdens de inspectie is er in halfopen schuur 7 een oud boerenwaluwnest aangetroffen. Dit is een indicatie dat er in het verleden binnen het plangebied door deze soort gebroed is. De nesten van boerenwaluwen worden jaren achtereen gebruikt. Actuele nesten van boerenwaluw zijn niet aangetroffen.

Uilen

Tijdens de inspectie van de verdieping van schuur 3 zijn er braakballen waargenomen op de vloer. Het betreft een aantal oude braakballen, wat een indicatie is dat de zolder in het verleden als verblijfplaats heeft gediend van één of meerdere uilen (vermoedelijk kerkuil op basis van grootte van de braakballen). Hierbij is de inschatting dat de sporen circa drie jaar oud zijn. De sporen hebben betrekking op een oude roestplek, voor een nestplek zijn deze te beperkt en er zijn geen geschikte nestplaatsen gevonden.

Steenmarter

Bij de inspectie van gebouwen 2 tot en met 8 zijn sporen van steenmarters geconstateerd op de bovenste verdiepingen. De aanwezigheid van deze marterachtigen is zowel in de vorm van uitwerpselen, prenten als krab- en vraatsporen bevestigd. Zo zijn er in gebouw 3 niet alleen uitwerpselen ontdekt, maar ook vraatsporen die wijzen op het aanwezige foerageergedrag van een steenmarter. Meer specifiek werden o.a. vraatsporen waargenomen van een opgegeten duif. Op de hele verdieping zijn uitwerpselen te vinden. Ook zijn er rondom de gebouwen sporen in de verse sneeuw waargenomen die erop wijzen dat marters hier rondlopen (martersprong).

Eekhoorn

In schuur 3 zijn diverse sporen aangetroffen die wijzen op de aanwezigheid van eekhoorns. Opvallend zijn de vele notenresten. Op basis van de sporen betreffen het vaste verblijfplaatsen/nesten van eekhoorn en heeft er naar verwachting voortplanting plaatsgevonden.

Vos

Tijdens de visuele inspectie van het terrein zijn uitwerpselen van vos waargenomen bij de voordeur van schuur 3 en in de doorgang tussen gebouwen 5 en 6. Bovendien is er onder het dak van schuur 6, op een verhoogd deel, ook een keutel aangetroffen van marter / vos.

Algemene broedvogels zonder een jaarrond beschermd nest

Tijdens de inspectie zijn diverse nesten van vogels zonder een jaarrond beschermd nest aangetroffen. Het betrof hierbij onder andere een nest van houtduif en van diverse andere soorten.

3.3 Gebouw bewonende vleermuizen

Op basis van de visuele inspectie en afstemming met de provincie is bepaald dat enkel voor vleermuizen nog aanvullen soortgericht onderzoek noodzakelijk is. Voor de overige vastgestelde en verwachte soorten kan of

onder vrijstelling of met specifieke mitigerende maatregelen afdoende rekening worden gehouden en zodoende overtreding van verbodsbepalingen worden voorkomen.

3.3.1 Methode vleermuis onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd naar de gewone en ruige dwergvleermuis, laatvlieger en gewone en grijze grootoorvleermuis. Daarbij is onderzoek uitgevoerd naar de functies zomer-, kraam- en paarverblijfplaatsen van gebouwen 1, 3, 4 en 8. De functie massawinterverblijfplaats voor gewone dwergvleermuis is met de quickscan uitgesloten. Voor de overige gebouwen is op basis van de visuele inspectie reeds afdoende onderbouwd dat er zich geen verblijfplaatsen (kunnen) bevinden van vleermuizen. De gebouwen 3 en 4 bestaan uit houten gebouwen met een enkel pannendak zonder veel geschikte wegkruipmogelijkheden voor vleermuizen. Gebouw 1 betreft een pand met spouw en open stootvoegen waar niet volledig kan worden uitgesloten dat vleermuizen hier verblijven. Gebouw 4 betreft een leegstaand schuur pand met verdieping zonder spouwmuur maar wel met een dakbeschot onder de pannen welke niet in het geheel tijdens de inspectie beoordeeld kon worden.

Het veldwerk is uitgevoerd door twee ecologen per ronde in het voorjaar/zomer en twee ecooog per ronde in de nazomer /najaar. De rondes zijn uitgevoerd in de periode 15 mei tot en met 15 oktober 2024. Er zijn vijf onderzoek rondes uitgevoerd, waarvan meerdere opgesplitst zijn in verschillende dagen. Hiervan zijn er drie uitgevoerd in de periode 15 mei tot en met 15 juli (kraamperiode) en twee in de periode 15 augustus tot en met 15 oktober (paarperiode). Het veldwerk is uitgevoerd van tenminste het moment van zonsondergang tot 2,5 uur na zonsondergang of van 3 uur vóór zonsopkomst tot het moment van zonsopkomst. Het onderzoek is uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol 2021². Dit protocol is opgesteld door experts van het Netwerk Groene Bureaus (NGB), de Zoogdiervereniging en de Rijksdienst voor ondernemend Nederland (RVO). Het protocol voldoet hiermee aan de meest recentelijke wetenschappelijke inzichten en dient als consequente basis voor de uitvoering van vleermuisonderzoek.

De rondes zijn uitgevoerd met een batdetector (Pettersson D240) in combinatie met een batlogger (M2) en warmtebeeldcamera. Aanwezige vleermuizen zijn voor zover mogelijk op locatie op soortnaam gebracht en het gedrag is vastgelegd. Daarmee is gelet op de te onderzoeken functies en trefkans daarvan een afdoende onderzoeksinspanning verricht zodat aan- of afwezigheid van verblijfsfuncties kan worden vastgesteld. Het onderzoek is uitgevoerd door ecologen van Geonius. In tabel 3.1 is een verantwoording van de veldbezoeken weergegeven.

Tabel 3.1: Condities veldwerk vleermuisonderzoek

Datum	Onderzoeksrunde	Tijden	Aantal ecologen	Weersomstandigheden
27-05-2024	Zomerverblijfplaats	02:30-05:35	2	14°C, Windkracht 1 Bft, bewolkt en geen neerslag
11-06-2024	Zomer- en paarverblijfplaats	21:50-00:20	2	11°C, Windkracht 1 Bft, licht bewolkt en geen neerslag
03-07-2024	Zomer- en paarverblijfplaats	21:45-00:23	2	14°C, Windkracht 1 Bft, bewolkt en geen neerslag
19-08-2024	Paarverblijfplaats	21:48-23:48	2	13°C, Windkracht 1 Bft, licht bewolkt en geen neerslag
09-09-2024	Paarverblijfplaats	21:30-23:30	2	13°C, Windkracht 2-3 Bft, licht bewolkt en geen neerslag

² Zoogdiervereniging en Netwerk Groene Bureaus, 2021, Vleermuisprotocol 2021.

3.3.2 Resultaten

Met het onderzoek naar gebouw bewonende vleermuizen zijn de volgende vleermuis soorten waargenomen:

- Gewone dwergvleermuis;
- Laatvlieger;
- Rosse vleermuis.

De gewone dwergvleermuis is met iedere onderzoeksrunde waargenomen. Laatvlieger en rosse vleermuis zijn tijdens minimaal twee rondes waargenomen. Het aantal individuen per ronde was relatief stabiel. De gewone dwergvleermuis is het vaakst, en in de grootste abundantie waargenomen. De laatvliegers en rosse vleermuizen zijn enkele keren overvliegend waargenomen. De piek van waarnemingen werd vanaf één uur na zonsondergang waargenomen. Hieronder is per functie weergegeven voor de waargenomen soorten in of nabij het plangebied aanwezig zijn.

Kraamverblijfplaats

In het plangebied zijn geen kraamverblijfplaatsen aangetroffen. Wel is in de nabijheid, namelijk de woning aan de Willemstraat 64, één kraamverblijf van gewone dwergvleermuis aangetroffen. De kraamgroep maakt gebruik van één vanuit het plangebied zichtbare plek. Op basis van getelde invliegers en invliegende zwermende dieren is bepaald dat de kraamgroep bestaat uit circa vijftien individuen. Deze kraamgroep heeft geen directe binding met het plangebied. Dieren afkomstig uit deze verblijfplaats vlogen deels via de randen van het plangebied en aangrenzende de tuinen naar elders om te foerageren.

Figuur 3.2: Ligging van het kraamverblijf aan de Willemstraat 64.

Baltsterritoria

Tijdens het onderzoek zijn in het plangebied geen baltsterritoria van vleermuizen aangetroffen. Wel is in de Willemstraat ter hoogte van het plangebied een baltsterritorium van gewone dwergvleermuis vastgesteld. Dit

baltsterritorium overlapt niet met de bebouwing in het plangebied waarmee aanwezigheid van een baltsverblijfplaats in het plangebied is uitgesloten.

Figuur 3.3: Ligging van het vastgestelde baltsterritorium aangrenzend aan het plangebied.

Zomerverblijfplaatsen

Tijdens het onderzoek zijn geen zomerverblijfplaatsen van vleermuizen in of nabij het plangebied aangetroffen. Wel wordt aangenomen dat de baltsverblijfplaats en kraamverblijfplaats aan de Willemstraat 64 ook functioneert als zomerverblijfplaats.

Foerageergebied

In het plangebied zijn diverse foeragerende individuen gewone dwergvleermuis waargenomen in lage aantallen (maximaal drie tot vier per onderzoeksrondte). Deze foeragerende individuen zijn op verschillende plekken waargenomen, zie onderstaande figuur 3.4.

Figuur 3.4: Indicatief ingetekend de locaties waar de meeste foeragerende vleermuizen werden waargenomen. Het zwaartepunt lag in de tuinen aan de zuidzijde van het plangebied.

Vliegroutes

Er zijn enkele overvliegende laatvliegers (maximaal twee per ronde), rosse vleermuizen (maximaal twee per ronde) en gewone dwergvleermuizen (maximaal vijf per ronde) overvliegend waargenomen. Deze individuen konden niet gekoppeld worden aan geleidende structuren in het plangebied. Er is hierbij geen dominante vliegrichting vastgesteld, waarmee het naar verwachting individuen waren die naar of van een verblijfplaats of omliggende foerageergebieden vlogen. De individuen die van en naar de kraamverblijfplaats aan de Willemstraat 64 vlogen gebruikten de bebouwing langs de Willemstraat als voornaamste geleidende structuur. Slechts een enkel individu vloog vanaf het plangebied naar de kraamverblijfplaats. De soorten hadden geen binding met de bebouwing binnen het plangebied.

3.4 Overige waarnemingen

3.4.1 Methode

Gedurende het onderzoek naar gebouw bewonende vleermuizen is naar de soorten die functies in het plangebied hebben gezocht naar individuen en sporen. Het betreft voor deze soorten geen soortgericht nader onderzoek. De waarnemingen die gedurende de rondes voor gebouw bewonende vleermuizen zijn uitgevoerd zijn in onderstaande paragraaf weergegeven. Dit onderzoek is verricht met zaklamp en warmtebeeldcamera vanaf zonsondergang en door visuele controle voor of na zonsondergang van de verschillende terreindelen aansluitend (voorafgaand aan of na afloop van de vleermuis onderzoek rondes)

3.4.2 Resultaten

Steenmarter

Gedurende de uitgevoerde rondes naar gebouw bewonende vleermuizen zijn in het plangebied diverse waarnemingen van steenmarters gedaan. Gedurende vrijwel alle rondes is de steenmarter waargenomen, waarbij gedurende de laatste onderzoeksronde twee individuen (vermoedelijk jonge dieren) zijn waargenomen die gezamenlijk door de bebouwing liepen. De bebouwing heeft daarmee een functie als vaste verblijfs- en voortplantingsplaats van de steenmarter.

Overige waarnemingen

Er zijn verder geen waarnemingen gedaan van vos, eekhoorn of van kerkuil binnen of nabij het plangebied. Tevens zijn er geen verse nestsporen of nestactiviteiten vastgesteld van boerenzwaluw binnen het plangebied. Wel zijn er naast de steenmarter veelvuldig katten in op (daken) en rondom de gebouwen waargenomen. Tevens is er een waarneming van egel tijdens meerdere rondes die binnen het plangebied foerageert.

Hiermee is in combinatie met de visuele inspectie afdoende zekerheid dat het plangebied niet door (niet vrijgestelde) grondgebonden zoogdieren, boerenzwaluw of kerkuil (steenuil ook uitgesloten) wordt gebruikt als actueel leefgebied

4 Effectbeoordeling en toetsing

4.1 Effectbeoordeling

Dit hoofdstuk is opgesteld op basis van de resultaten uit hoofdstuk 3 gekoppeld met de ingreep zoals beschreven in paragraaf 2.2. Daarbij wordt uitgegaan van de conclusies van de quickscan, de uitgebreide inspectie en die van het nader onderzoek. Wijzigingen in planning, fasering, uitvoermethode of geheel nieuwe activiteiten in afwijking van deze beschrijving dienen vooraf getoetst te worden door de ecooloog. Deze kunnen immers nieuwe nadelige gevolgen hebben op de mogelijk aanwezige flora en fauna.

In de onderstaande tabel 4.1 is per soortgroep voor de mogelijk aanwezige soorten aangegeven of er nadelige gevolgen op kunnen treden door de voorgenomen ingreep.

Tabel 4.1: Effecten per soortgroep als gevolg van de ingreep.

Soortgroep	Mogelijke effecten	Toetsing noodzakelijk?
Vogels met een jaarrond beschermd nest	Er wordt door de werkzaamheden een oud boerenwaluwnest en een oude roestplaats van kerkuil weggenomen. Beide zijn niet meer actueel in gebruik waarmee geen overtreding wordt begaan.	Nee
Vogels zonder een jaarrond beschermd nest	Door de werkzaamheden worden nesten van algemene broedvogels zonder een jaarrond beschermd nest weggenomen. Hierbij kunnen individuen gedood worden.	Ja
Vleermuizen	Door de werkzaamheden kunnen individuen gewone dwergvleermuis die een verblijfplaats hebben in de woning aan de Willemstraat 64 worden verstoord. Er worden geen verblijfplaatsen of andere essentiële functies vernietigd door de voorgenomen sloop en bouwrijp maken van het plangebied.	Ja
Grondgebonden zoogdieren	Door de werkzaamheden gaan verblijfplaatsen van steenmarter en eekhoorn verloren. Ook kunnen door de werkzaamheden verblijfplaatsen van algemene grondgebonden zoogdieren vernietigd worden.	Ja

*Provincie Limburg hanteert een vrijstelling voor een aantal in het plangebied mogelijk aanwezige soorten grondgebonden zoogdieren en amfibieën. Zie hiervoor bijlage 1. Deze soorten worden niet in de toetsing meegenomen. Desondanks geldt wel de zorgplicht voor deze en alle andere soorten.

4.2 Toetsing aan Omgevingswet

Zoals gebleken uit de effectbeoordeling kunnen er mogelijk nadelige gevolgen optreden voor de soorten ten gevolge van de ingreep. Deze nadelige gevolgen resulteren mogelijk in een vergunningplicht Omgevingswet onderdeel soortbescherming. In dit hoofdstuk is de ingreep getoetst in de (mogelijk) aanwezige soorten.

In de onderstaande tabel 4.2 wordt inzichtelijk gemaakt tot welke beschermingscategorie de aanwezige soorten toe behoren. Hierin zijn zowel de vrijgestelde als niet vrijgestelde soorten in vermeld. Tevens is de conclusie uit §4.1 toegevoegd of een toetsing aan de Omgevingswet noodzakelijk is. Vervolgens worden in tabel 4.3, 4.4 en 4.5 de effecten op deze soorten getoetst aan de Omgevingswet. Vrijgestelde soorten, of soorten waar geen

gevolgen door de werkzaamheden optreden hoeven niet getoetst te worden en zijn daarom buiten beschouwing gelaten. Deze toetsing is opgesteld zonder eventuele maatregelen mee te rekenen.

Tabel 4.2: Beschermingscategorie van de mogelijk aanwezige soorten.

Soort/soortgroep	Beschermingscategorie
Algemene broedvogels zonder een jaarrond beschermd nest	Vogelrichtlijnsoorten – Art. 11.37 Bal
Vleermuizen: Gewone dwergvleermuis	Habitatrichtlijnsoorten – Art. 11.46 Bal
Grondgebonden zoogdieren: Steenmarter en eekhoorn	Andere soorten - Art. 11.54 Bal

Per beschermingscategorie worden de effecten op deze soorten in onderstaande tabellen getoetst aan de Omgevingswet. Met deze toetsing wordt geen rekening gehouden met eventuele maatregelen die deze effecten verzachten.

Tabel 4.3: Overzicht van schadelijke handelingen: vergunningplichtige gevallen Vogelrichtlijn (Art. 11.37 Bal).

Soort	Lid 1a	Lid 1b	Lid 1c	Lid 1d	Toelichting
Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest	X	X	-	-	Door verstoring van nesten kunnen dieren gedood worden en nestplaatsen (tijdelijk) ongeschikt raken. Ten aanzien van lid 1d: Deze verstoring wordt niet gezien als van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding vanwege de relatief kleine schaal van de werkzaamheden, het vergelijkbare habitat in de directe omgeving en vermogen van deze soorten om jaarlijks een nieuwe nestplaats te vinden.
Toelichting schadelijke handelingen					
Het is verboden om:					
Lid 1a	: te doden of te vangen				
Lid 1b	: opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen				
Lid 1c	: eieren te rapen en deze onder zich te hebben				
Lid 1d	: opzettelijk te verstoren; verstoring toegestaan indien niet van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding				
Lid 3	: het verbod, bedoeld in het eerste lid, onder b, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.				

Tabel 4.4: Overzicht van schadelijke handelingen: vergunning plichtige gevallen Habitatrichtlijn (Art. 11.46 Bal).

Soort	Lid 1a	Lid 1b	Lid 1c	Lid 1d	Lid 1e	Toelichting
Gewone dwergvleermuis	-	X	-	X	-	Door het toepassen van op verblijfplaatsen gerichte verlichting kunnen individuen worden verstoord waardoor de verblijfplaats ongeschikt kan raken.
Toelichting schadelijke handelingen						
Het is verboden om:						
Lid 1a	: opzettelijk te doden of te vangen					
Lid 1b	: opzettelijk te verstoren					
Lid 1c	: eieren van de dieren opzettelijk te vernielen of te rapen					
Lid 1d	: voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen					
Lid 1e	: opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen					

Tabel 4.5: Overzicht van schadelijke handelingen: vergunning plichtige gevallen Andere soorten (Art. 11.54 Bal).

Soort	Lid 1a	Lid 1b	Lid 1c	Toelichting
Steenmarter en eekhoorn	-	X	-	Door de werkzaamheden worden vaste rustplaatsen en voortplantingsplaatsen in de bebouwing vernietigd ³ .
Toelichting schadelijke handelingen				
Het is verboden om:				
Lid 1a	: opzettelijk te doden of te vangen			
Lid 1b	: vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen			
Lid 1c	: opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen			

³ Provincie Limburg hanteert een vrijstellingsperiode voor steenmarter en eekhoorn in het kader van ruimtelijke ingrepen. In deze vrijstellingsperiode mogen vaste voortplantingsplaatsen en rustplaatsen opzettelijk worden beschadigd of verniet. Het doden van individuen is niet toegestaan.

5 Mitigatieplan

De nadelige gevolgen die optreden ten gevolge van de voorgenomen werkzaamheden zoals gebleken uit hoofdstuk 4 dienen zoveel als mogelijk voorkomen te worden, hiervoor zijn onderstaande maatregelen per soort(groep) opgesteld. Deze maatregelen zijn niet vrijblijvend en dienen volledig en zoals beschreven tijdens de werkzaamheden uitgevoerd te worden om de mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen Ow te voorkomen. Bij het niet naleven van de maatregelen blijven mogelijk nadelige gevolgen van toepassing. Het effect van deze maatregelen op de nadelige gevolgen wordt inzichtelijk gemaakt in paragraaf 5.2.

De maatregelen streven naar het behouden van voldoende leefgebied van soorten en het voorkomen van het doden dan wel vernietigen van individuen en hun verblijfplaatsen. Als de maatregelen niet afdoende zijn om de nadelige gevolgen volledig te voorkomen is een omgevingsvergunning onderdeel soortbescherming noodzakelijk voor het uitvoeren van de werkzaamheden.

5.1 Maatregelen soorten

Onderstaand genoemde maatregelen betreffen maatregelen per in het plangebied aanwezige soort(groep) om nadelige gevolgen zoveel als mogelijk te voorkomen. Dit mitigatieplan wordt vastgelegd in de planuitwerking en planning.

5.1.1 Algemene broedvogels zonder een jaarrond beschermd nest

Effecten treden enkel op wanneer er gewerkt wordt in het broedseizoen (maart-september). Door de sloopwerkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen kunnen deze effecten volledig worden voorkomen. Als de sloopwerkzaamheden niet volledig buiten het broedseizoen kunnen worden uitgevoerd worden kan in het broedseizoen enkel gestart worden na een inspectie door een daartoe ervaren ecooloog. Zijn er broedende individuen aanwezig dienen de werkzaamheden uitgevoerd te worden nadat dit individu en haar jongen het plangebied op natuurlijke wijze verlaten hebben.

5.1.2 Gewone dwergvleermuis

Effecten treden enkel op wanneer er verlichting op de gevels van het pand Willemstraat 64 wordt gericht. Het is daarom noodzakelijk om middels een verlichtingsplan te werken waarbij geen toename van licht plaatsvindt op de aanwezige verblijfplaats. Hiervoor dient bouwplaats alsmede nieuwe permanente openbare verlichting van de woning af te worden gericht en moeten zover mogelijk maatregelen worden genomen om indirecte toenames van licht te voorkomen.

Hiermee zijn alle negatieve effecten ten aanzien van gewone dwergvleermuis te voorkomen en is er geen sprake van overtreding en daarmee geen noodzaak voor een omgevingsvergunning met betrekking tot vleermuizen.

5.1.3 Steenmarter en eekhoorn

Door de sloop werkzaamheden in de vrijgestelde periode (voor eekhoorn van maart- april en juli tot en met november en voor steenmarter van 15 augustus tot en met februari) uit te voeren of (wanneer sloop niet geheel in de periode uit te voeren is) de geschikte verblijfplaatsen in deze periode ongeschikt te maken kan overtreding worden voorkomen. Hierbij is van belang dat altijd voorafgaande aan de sloop er afdoende maatregelen zijn getroffen om deze dieren te weren uit de betreffende bebouwing en het plangebied om zodoende het doden en verwonden van individuen te kunnen voorkomen. Het weren, inspecteren en ongeschikt maken dient onder

begeleiding van een deskundige ecooloog plaats te vinden met een controle instructie en vrijgave vastgelegd in het project dossier

Hiermee zijn alle negatieve effecten ten aanzien van steenmarter en eekhoorn te voorkomen en kan overreding van de omgevingswet worden uitgesloten. Er is geen omgevingsvergunning noodzakelijk ten aanzien van steenmarter en eekhoorn mits gewerkt wordt conform de voorgestelde maatregelen.

5.1.4 Zorgplicht

Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën zijn in het kader van een ruimtelijke ingreep vrijgesteld. Desondanks dient voor deze, en alle andere in het plangebied aanwezige soorten de zorgplicht gehanteerd te worden. Deze zorgplicht stelt aan iedereen om te doen wat realistisch mogelijk is om de schade aan de aanwezige flora en fauna zo veel als mogelijk te beperken. Hiertoe kunnen de volgende maatregelen getroffen worden:

- Voer de werkzaamheden altijd uit in één richting uit. Daarmee kunnen eventueel aanwezige dieren altijd vluchten naar de in de omgeving aanwezige schuilplaatsen;
- Sla materiaal en machines op verhardingen op en werk zoveel mogelijk via bestaande toegangspaden en/of verhardingen;
- Bij het aantreffen van dieren en bijzondere flora dient altijd contact opgenomen te worden met een deskundig ecooloog. Deze zal in afstemming met de uitvoerder afspraken maken hoe het individu verplaatst kan worden buiten de werkzaamheden of dat er andere vervolgstappen noodzakelijk zijn.

Ten aanzien van de specifieke zorgplicht worden er geen soorten van de rode lijst (kwetsbaar of erger bedreigd) verwacht in het plangebied gelet op de ligging, het huidige gebruik en de inrichting. Er zijn daarmee geen aanvullende maatregelen nodig ten opzichte van de zorgplicht.

5.2 Toetsing Omgevingswet na maatregelen

Zoals gebleken uit de effectbeoordeling en toetsing kunnen er mogelijk nadelige gevolgen optreden voor de soorten ten gevolge van de ingreep. Deze nadelige gevolgen resulteren in overtreding van de verbodsbepalingen van de Ow. Met de voorstellen in hoofdstuk 5.1 wordt de overtreding van de verbodsbepalingen zoveel als mogelijk voorkomen. In de onderstaande tabellen 5.1, 5.2 en 5.3 worden de schadelijke handelingen op deze soorten getoetst aan de Ow. Hierin is inzichtelijk gemaakt welke overtredingen te voorkomen zijn ('O') en welke overtredingen van verbodsbepalingen ondanks de te treffen maatregelen van toepassing blijven ('X').

Tabel 5.1: Overzicht van schadelijke handelingen: vergunningplichtige gevallen Vogelrichtlijn (Art. 11.37 Bal).

Soort	Lid 1a	Lid 1b	Lid 1c	Lid 1d	Toelichting
Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest	O	O	-	-	Door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren of enkel na vrijgave van het plangebied door een ecooloog gedurende het broedseizoen worden alle effecten voorkomen.
Toelichting schadelijke handelingen					
Het is verboden om:					
Lid 1a	: te doden of te vangen				
Lid 1b	: opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen				
Lid 1c	: eieren te rapen en deze onder zich te hebben				
Lid 1d	: opzettelijk te verstoren; verstoring toegestaan indien niet van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding				
Lid 3	: het verbod, bedoeld in het eerste lid, onder b, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.				

Tabel 5.2: Overzicht van schadelijke handelingen: vergunning plichtige gevallen Habitatrichtlijn (Art. 11.46 Bal).

Soort	Lid 1a	Lid 1b	Lid 1c	Lid 1d	Lid 1e	Toelichting
Gewone dwergvleermuis	-	O	-	O	-	Met de in §5.1 opgenomen maatregelen worden alle effecten voorkomen.
Toelichting schadelijke handelingen						
Het is verboden om:						
Lid 1a : opzettelijk te doden of te vangen						
Lid 1b : opzettelijk te verstoren						
Lid 1c : eieren van de dieren opzettelijk te vernielen of te rapen						
Lid 1d : voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen						
Lid 1e : opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen						

Tabel 5.3: Overzicht van schadelijke handelingen: vergunning plichtige gevallen Andere soorten (Art. 11.54 Bal).

Soort	Lid 1a	Lid 1b	Lid 1c	Toelichting
Steenmarter en eekhoorn	-	O	-	Met de in §5.1 opgenomen maatregelen worden alle effecten voorkomen.
Toelichting schadelijke handelingen				
Het is verboden om:				
Lid 1a : opzettelijk te doden of te vangen				
Lid 1b : vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen				
Lid 1c : opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen				

Hieruit blijkt dat met het nemen van de maatregelen alle te verwachten schadelijke handelingen volledig te voorkomen zijn.

6 Conclusie en advies

HVG Real Estate is voornemens de bestaande bebouwing ter hoogte van de Oude kerkstraat 21 te Heerlen te slopen en vervolgens woningen te realiseren. Ten behoeve van de ingreep heeft Geonius een uitgebreide inspectie en nader ecologisch onderzoek verricht omdat de werkzaamheden mogelijk tot nadelige gevolgen voor beschermde soorten leiden.

Econsultancy heeft naar aanleiding van dit voornemen een quickscan natuurwetgeving uitgevoerd omdat de werkzaamheden mogelijk tot nadelige gevolgen voor beschermde soorten leiden (flora- en fauna-activiteit) en daarmee vergunning plichtig is in het kader van de Omgevingswet onderdeel soortbescherming. Door Geonius is op basis van deze quickscan een uitgebreide inspectie en nader onderzoek uitgevoerd naar de soorten die (mogelijk) functies hebben in het plangebied.

6.1 Conclusie

Uit deze natuurtoets is gebleken dat het onderzoeksgebied functies biedt voor:

- Broedvogels zonder een jaarrond beschermd nest: één broedplaats van houtduif en mogelijk van diverse andere soorten;
- Eekhoorn: drie (oude) verblijfplaatsen op verschillende plekken in de bebouwing;
- Steenmarter: Meerdere verblijfplaatsen en voortplanting niet uitgesloten in de bebouwing en leefgebied;
- Algemene grondgebonden zoogdieren: verblijfplaatsen en leefgebied van diverse soorten zoals egel.

De voorgenomen sloop en nieuwbouw leidt door het toepassen van de in §5.1 beschreven maatregelen niet tot schadelijke handelingen. De maatregelen die noodzakelijk zijn om overtreding te voorkomen hebben een effect op de wijze van, planning en doorloop van uitvoering en worden als zodanig opgenomen in de uitvoering van de werkzaamheden.

De voorgenomen ingreep is hiermee niet vergunningplichtig in het kader van de Wet natuurbescherming onderdeel soorten. De pro forma ontheffingsaanvraag Wnb (dossiernummer: Z2023-00000933) kan op grond van de resultaten van dit onderzoek worden ingetrokken. Ook in het kader van de Omgevingswet onderdeel soortbescherming is het voornemen niet vergunningplichtig.

6.2 Advies

Op basis van de conclusie van het verrichte onderzoek zijn functies van broedvogels zonder een jaarrond beschermd nest, eekhoorn, steenmarter en algemene grondgebonden zoogdieren vastgesteld.

De ingreep leidt niet tot schadelijke handelingen. Een omgevingsvergunning onderdeel soortbescherming is daarom niet noodzakelijk mits de maatregelen zoals beschreven in §5.1 volledig worden toegepast.

Wij adviseren daarom om de werkzaamheden uit te voeren buiten de kwetsbare periode van steenmarter en eekhoorn of de verblijfplaatsen van deze soorten ongeschikt te maken in de vrijgestelde periode. Ook dient eventuele verlichting zo te worden afgesteld dat geen aanvullend licht op de kraamverblijfplaats van gewone dwergvleermuis in het pand Willemstraat 64 zal komen.

Bijlage 1 Quicksan natuurwetgeving

ECOLOGIE

RAPPORTAGE

quicksan Wet natuurbescherming

Oude Kerkstraat 21 (ong.)

Heerlen

Rapportage quickscan Wet natuurbescherming

Oude Kerkstraat 21 (ong.) te Heerlen

Opdrachtgever	HVG Real Estate Looskade 15 6041 LE Roermond
---------------	--

Rapportnummer	20309.001
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	14 december 2022

Opsteller	De heer [REDACTED]
Paraaf	[REDACTED]

Kwaliteitscontrole	De heer [REDACTED]
Paraaf	[REDACTED]

Daarom Econsultancy

KWALITEITSZORG

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

CERTIFICERING

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

BETROUWBAARHEID

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van soorten. De gebruikte informatie omtrent verspreiding van soorten is deels afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

GELDIGHEID ONDERZOEK

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Wet natuurbescherming, dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	2
2	GEBIEDSBESCHRIJVING.....	3
2.1	Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	3
2.2	Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	5
3	ONDERZOEKSMETHODIEK.....	7
4	OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING	8
4.1	Zorgplicht	8
4.2	Soortenbescherming	8
4.3	Gebiedenbescherming	9
4.4	Houtopstanden	10
5	AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN	11
5.1	Vogels.....	11
5.2	Vleermuizen	13
5.3	Overige zoogdieren	14
5.4	Reptielen	16
5.5	Amfibieën.....	16
5.6	Vissen	16
5.7	Ongewervelden	16
5.8	Planten	17
6	TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING.....	18
6.1	Huismus.....	18
6.2	<i>Kerkuil en steenuil</i>	18
6.3	Algemene broedvogels.....	18
6.4	Vleermuizen	19
6.5	Steenmarter	19
6.6	Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën.....	20
7	TOETSING AAN GEBIEDENBESCHERMING	21
7.1	Natura 2000	21
7.2	Natuurnetwerk Nederland	22
8	HOUTOPSTANDEN	24
9	SAMENVATTING EN CONCLUSIES.....	25
Bijlage 1	toelichting verbodsbepalingen Wet natuurbescherming	
Bijlage 2	verklarende woordenlijst	

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van HVG Real Estate opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan Wet natuurbescherming aan de Oude Kerkstraat 21 (ong.) te Heerlen.

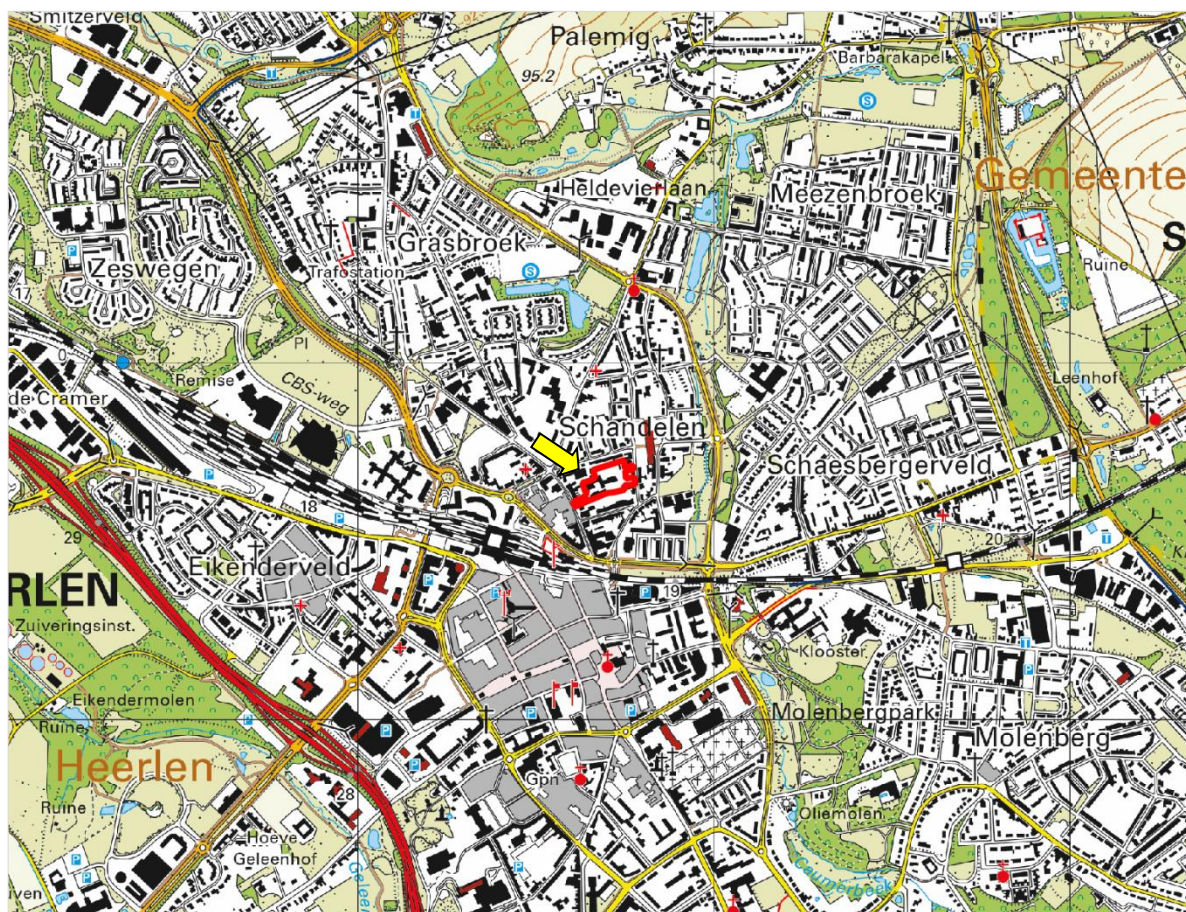
De quickscan Wet natuurbescherming is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen sloop en nieuwbouw op de onderzoekslocatie en heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn, die volgens de Wet natuurbescherming een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve invloed kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens is beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op Natura 2000-gebieden, houtopstanden die middels de Wet natuurbescherming zijn beschermd, of op gebieden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland.

Econsultancy is lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen. In dat kader verklaart Econsultancy ten behoeve van de onderzoekslocatie niet eerder betrokken te zijn geweest voor ecologische advisering of ecologisch onderzoek.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 11.000 \text{ m}^2$) ligt aan de Oude Kerkstraat 21 (ong.), te Heerlen. In figuur 2-1 is de onderzoekslocatie weergegeven.

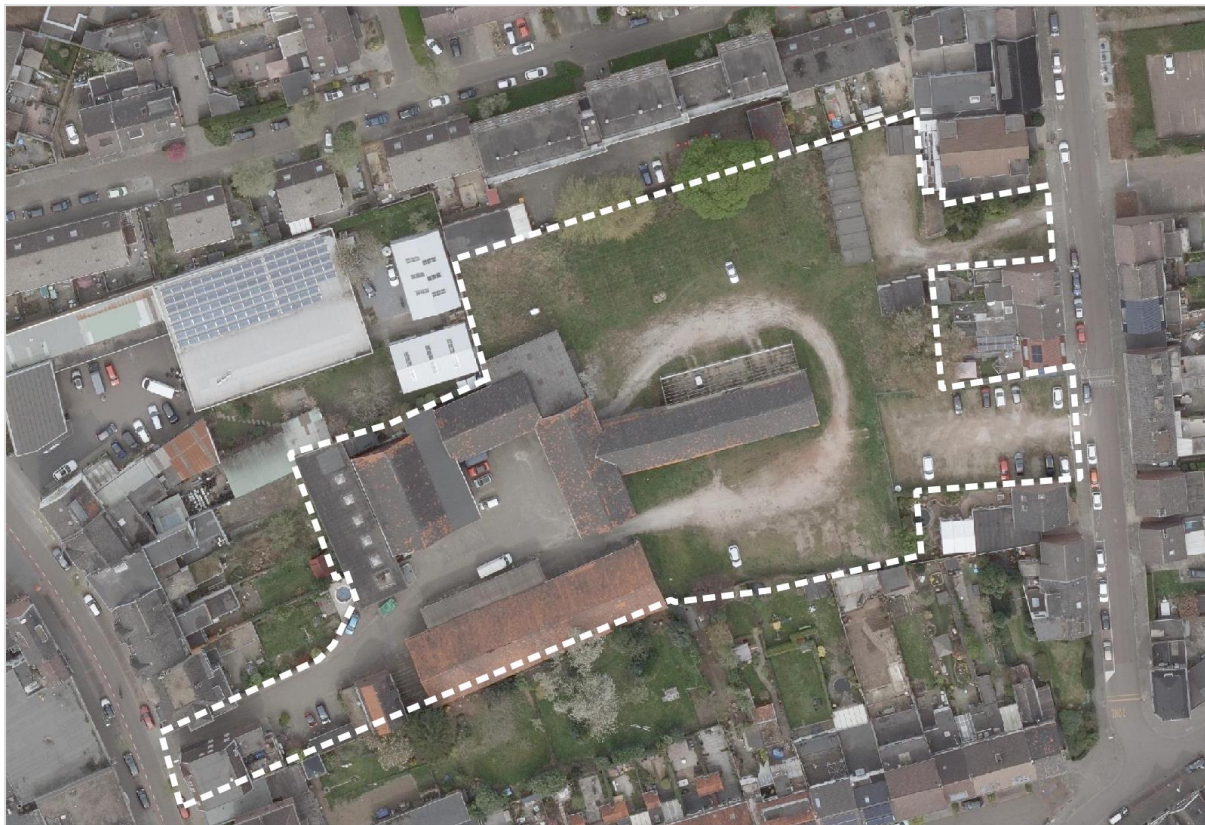

Figuur 2-1 Topografische ligging van de onderzoekslocatie (rood omkaderd en met gele pijl aangegeven).

De onderzoekslocatie is bebouwd met verscheidene opstallen waarvan een groot deel opgebouwd uit houten muren en een deel uit bakstenen muren met een dakpannen zadeldak belegd. Op de onderzoekslocatie is minimaal groen aanwezig in de vorm van een gazon en een enkele boom.

Ten noorden en ten oosten van de onderzoekslocatie bevinden zich meerdere woonwijken behorende tot de stad Heerlen, verder ten noorden ligt het stadspark Grasbroek welke in gebruik is genomen door verschillende sportverenigingen. Ten zuiden en ten westen van de onderzoekslocatie bevindt zich het centrum van Heerlen.

In figuur 2-2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. Figuur 2-3 t/m figuur 2-8 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

Figuur 2-2. Luchtfoto onderzoekslocatie (met witte stippellijn omkaderd) en directe omgeving.

Figuur 2-3. Overzichtsfoto binnenplaats onderzoekslocatie (Kijkrichting Oost).

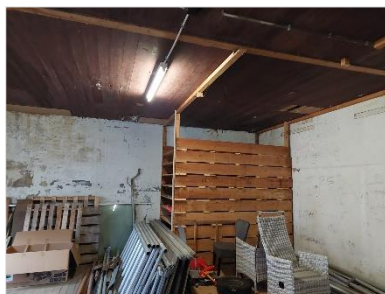
Figuur 2-4. Bebouwing op de onderzoekslocatie. (Kijkrichting West).

Figuur 2-5. Bebouwing op onderzoekslocatie bestaande uit houten muren en met dakpannen zadeldak belegd.

Figuur 2-6. Gazon (besneeuwd) op de onderzoekslocatie bestaande uit gras en omringd met struikvegetatie met o.a. klimop en braam.

Figuur 2-7. Bebouwing op de onderzoekslocatie, binnenzijde.

Figuur 2-8. Verouderde bebouwing op de onderzoekslocatie, binnenzijde.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens de huidige opstallen te slopen en hiervoor in plaats nieuwbouw te realiseren. Deze nieuwbouw zal bestaan uit verscheidene multiwoningen en een tweetal tiny houses. In figuur 2-9 is een bouwplan meegenomen welke is aangedragen door de opdrachtgever.

Figuur 2-9. Overzicht bouwplan onderzoekslocatie. (Bron: HVG Real Estate).

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een veldbezoek en een bureauonderzoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

Het veldbezoek is afgelegd op 5 december 2022. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de directe omgeving beoordeeld. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat.

Vanwege de aanwezigheid van ondergrondse ruimten en/of zolders is er met behulp van onder andere een zaklantaarn gezocht naar de aanwezigheid van rust- voorplantingsplaatsen van vleermuizen, overige zoogdieren en vogels.

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van "expert judgement" nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie en zijn omtrent gebiedsbescherming gegevens van de provincie Limburg opgevraagd. Actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna zijn uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) opgevraagd.

De quickscan Wet natuurbescherming is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en betreft geen volwaardig soort(en) specifiek onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie beslaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

4 OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING

Dit hoofdstuk geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie wordt getoetst. Er wordt een globale toelichting gegeven ten aanzien van potentiële overtredingen van de Wet natuurbescherming bij de meest voorkomende soorten en soortgroepen. Dit hoofdstuk is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende wetgeving. De Wet natuurbescherming is gericht op:

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit;
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies;
- het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

De bevoegdheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen bij soortenbescherming ligt grotendeels bij de provincies. De provincie is bevoegd gezag voor de toetsing van handelingen met mogelijke gevolgen voor beschermde dier- en plantensoorten (de soortenbeschermingsbepalingen) én voor Natura 2000-gebieden (de gebiedenbeschermingsbepalingen). Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, blijft het Rijk bevoegd gezag.

4.1 Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd. Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

In bijlage 1 wordt dit artikel nader toegelicht.

4.2 Soortenbescherming

Bij een quickscan wordt in beeld gebracht of er (potentiële) vaste rust- of voortplantingsplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingsregimes. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep verstorend kan zijn en of nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht.

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In bijlage 1 worden deze artikelen nader toegelicht.

4.3 Gebiedenbescherming

Indien een plangebied in of nabij een beschermd gebied is gelegen, dan dient te worden bepaald of er een (extern) effect valt te verwachten. Het gaat daarbij om Natura 2000-gebieden en gebieden behorend tot het Natuurnetwerk Nederland.

Natura 2000

Natura 2000 is de benaming voor een Europees netwerk van natuurgebieden waarin belangrijke flora en fauna voorkomen, gezien vanuit een Europees perspectief. Met Natura 2000 wil men deze flora en fauna duurzaam beschermen. De staatssecretaris van Economische Zaken heeft voor Nederland ruim 160 Natura 2000-gebieden aangewezen. Gezamenlijk hebben ze een oppervlak van ruim 1,1 miljoen hectare. Ze maken deel uit van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die zijn aangewezen op grond van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Het doel van Natura 2000 is het keren van de achteruitgang van de biodiversiteit.

Binnen een gebied kan spanning optreden tussen economie en ecologie. In een zogenaamd beheerplan leggen Rijk en provincies vast welke activiteiten, op welke wijze mogelijk zijn. Uitgangspunt is steeds het realiseren van ecologische doelen met respect voor en in een zorgvuldige balans met wat particulieren en ondernemers willen. Het opstellen gebeurt daarom in overleg met alle direct betrokkenen, zoals beheerders, gebruikers, omwonenden, gemeenten, natuurorganisaties en waterschappen. Samen geven ze invulling aan beleven, gebruiken en beschermen. Daar draait het om in de Nederlandse Natura 2000-gebieden (bron: Regiegroep Natura 2000).

Het is verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten een project te realiseren dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. (artikel 2.7, lid 2).

Handelingen die een negatieve invloed hebben op Natura 2000-gebieden, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningsstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door de desbetreffende provincie.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied.

Het Natuurnetwerk Nederland bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, waaronder de 21 Nationale Parken;
- gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de Noordzee en de Waddenzee;
- alle Natura 2000-gebieden.

Conform artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming dragen gedeputeerde staten in hun provincie zorg voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd 'Natuurnetwerk Nederland'. Zij wijzen daartoe in hun provincie gebieden aan die tot dit netwerk behoren.

De planologische begrenzing en beschermingsregimes van het Natuurnetwerk Nederland loopt via het traject van de provinciale ruimtelijke structuurvisies en verordeningen.

4.4 Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat. In bijlage 1 (tabel VI) worden de regels nader toegelicht.

Wanneer houtopstanden geveld worden, niet vallende onder artikel 4.1 van de Wet natuurbescherming, geldt een meldingsplicht bij Gedeputeerde Staten van desbetreffende provincie (artikel 4.2 Wnb). Op basis van deze melding wordt door de provincie beoordeeld of de voorgenomen velling aanvaardbaar is in het kader van natuur- en landschapswaarden. Indien er geen bezwaar is om de houtopstanden te kappen, verplicht artikel 4.2 van de Wet natuurbescherming om binnen 3 jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand op dezelfde grond houtopstanden opnieuw aan te planten. Er geldt een algehele vrijstelling van de herplantplicht voor houtopstanden die gekapt worden in het kader van natuurbeheer en natuurbehoud.

Indien bij de voorgenomen ontwikkeling herplantplicht geldt, maar niet voldaan kan worden aan de herplantplicht op de projectlocatie zelf, dan dient een ontheffing aangevraagd te worden met betrekking tot de herplantplicht bij de desbetreffende provincie. De provincie toetst vervolgens of voldaan wordt aan de bij de provinciale verordening gestelde regels voor herbeplanting op andere perceelsgronden. Deze regels hebben onder andere betrekking op de kwaliteit, oppervlakte en locatie van de andere grond en de natuurwaarde van de te vellen houtopstand. Tevens kan ontheffing verleend worden van herplantplicht ter plaatse, indien gewerkt wordt via een door het ministerie goedgekeurde gedragscode die gebruikt mag worden door een van de betrokken partijen voor een wijze van vellen en een wijze van herplanten.

5 AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN

Het voorkomen van planten- en diersoorten in een gebied wordt mede bepaald door de aanwezigheid van geschikt leefgebied. Een soort kan in zijn leefgebied gebruik maken van verschillende plekken om te verblijven. Al deze plekken (biotopen) kunnen een bepaalde functie voor de soort vervullen. In dit hoofdstuk wordt op basis van het aanwezige habitat / verblijfsmogelijkheden samen met verspreidingsgegevens beschreven welke beschermde soorten binnen de onderzoekslocatie kunnen voorkomen. Afhankelijk van de soort wordt ingegaan op de potentiële aanwezigheid van vaste rust- of voortplantingsplaatsen, foerageergebied en verbindingroutes. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen plannen een negatief effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. In hoofdstuk 6 wordt beschreven welke juridische implicaties dit voor het project heeft.

5.1 Vogels

Broedvogels (nesten jaarrond beschermd)

Er zijn broedvogels waarvan de nesten ook beschermd zijn op het moment dat ze niet voor de voortplanting in gebruik zijn. Binnen de omgeving van de onderzoekslocatie kunnen dit zijn: boerenwaluw, bosuil, gierwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, huiswaluw, kerkuil, ooievaar, slechtvalk, steenuil en torenvalk. Van deze soorten kunnen de grote gele kwikstaart en de slechtvalk op voorhand worden uitgesloten. De grote gele kwikstaart komt enkel tot broedden in de omgeving van (snelstromend) water, welk in de directe omgeving van de onderzoekslocatie niet aanwezig is. Voor de slechtvalk geldt dat deze tot broedden komt op hoge stenige bebouwing welke op de onderzoekslocatie niet voorhanden is.

Boerenwaluw

De boerenwaluw komt voornamelijk tot broeden in open schuren en onder brede dakoverstekken. Ze metselen hun nesten van klei en leem vaak op randen en richels van veestallen. De boerenwaluw is afhankelijk van vee voor het voedsel en komt vrijwel nooit tot broeden in bebouwing waar geen vee in de directe omgeving aanwezig is. Gezien het ontbreken van vee in de omgeving van de onderzoekslocatie kan overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van de boerenwaluw op basis van de quickscan worden uitgesloten.

Bosuil en torenvalk.

Volgens verspreidingsgegevens uit de NDFF zijn er in de afgelopen tien jaar in de omgeving van de onderzoekslocatie waarnemingen bekend van bosuil en torenvalk. Deze soorten komen onder andere tot broeden in boomholtes en nestkasten. Het ontbreekt echter aan geschikte holtes in bomen van voldoende omvang die door de bosuil kunnen worden gebruikt als broedplaats. De soort komt daarnaast tot broeden in nestkasten of ruimtes in gebouwen. De torenvalk broedt met name in door de mens gemaakte torenvalkkasten. Torenvalkkasten en nestkasten voor de bosuil zijn niet aanwezig op de planlocatie of binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van bosuil en torenvalk kan daarom op basis van de quickscan worden uitgesloten.

Gierzwaluw

Gierzwaluwen zijn afhankelijk van bebouwing of kunstmatige nestgelegenheden als nestlocatie. De bebouwing op de onderzoekslocatie is door de afwezigheid van geschikte betimmering onder de dakpannen waar deze soort haar nesten graag op maakt ongeschikt bevonden voor gierzwaluwen. Op basis van onderhavige quickscan kan aanwezigheid van nestlocaties van de gierzwaluw worden uitgesloten.

Huismus

De huismus is binnen onderhavig plangebied en in de directe omgeving van de planlocatie waargenomen en is afhankelijk van bebouwing als nestlocatie. De soort broedt voornamelijk in dorpen en oudere buitenwijken, onder dakpannen en in gaten en kieren van gebouwen. De bebouwing op de onderzoekslocatie wordt vanwege de aanwezigheid van kieren en gaten in de gevels en vanwege overige openingen die toegang bieden tot het dak geschikt geacht als nestlocatie voor de huismus (figuren 5-1 en 5-2). Op basis van het veldbezoek is niet vast te stellen dan wel uit te sluiten dat desbetreffende soort gebruik maakt van de bebouwing als vaste nestlocatie en/of rustplaats (zie hoofdstuk 6).

Figuur 5-1. Bebouwing op de onderzoekslocatie is sterk verouderd en heeft verschillende openingen en kieren.

Figuur 5-2. Bebouwing op de onderzoekslocatie bevat verschillende spleten bij zowel de dakranden als aan de gevel.

Huiszwaluw

De huiszwaluw is afhankelijk van bebouwing als nestlocatie. De huiszwaluw maakt nesten tegen vaak witte gevels of onder wit dakoverstek van bebouwing. Tijdens het veldbezoek zijn geen mogelijkheden voor nestlocaties aangetroffen voor de huiszwaluw. Tevens zijn tijdens het veldbezoek geen sporen van oude nesten of ontlasting waargenomen welke mogelijk van de huiszwaluw kunnen zijn. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van de huiszwaluw kan op basis van onderhavige quickscan worden uitgesloten.

Steenuil en kerkuil

De bebouwing beschikt over geschikte ruimtes voor kerkuilen en steenuilen. Er zijn hoge, donkere ruimtes met dwarsbalken en nissen aanwezig die via open deuren en gebroken ramen toegankelijk zijn voor uilen (figuur 2-8). Tijdens het veldbezoek konden niet alle gebouwen geïnspecteerd worden op de aanwezigheid van sporen (braakballen, veren, meststrepen) die duiden op de aanwezigheid van nestplaatsen van bijvoorbeeld de kerkuil of steenuil. Echter is in de geïnspecteerde schuren werd wel een braakbal aangetroffen, wat kan wijzen op een

mogelijke nest of roestplaats. Indien bij de voorgenomen werkzaamheden potentiële roest- en nestplaatsen van uilen worden aangetast, is nader onderzoek nodig om te bepalen of er al dan geen roest- en nestplaatsen van uilen aanwezig zijn (zie hoofdstuk 6).

Ooievaar

De ooievaar komt tot broeden in kunstmatige nestgelegenheden op daken of wagenwielen, of broedt in zelfgemaakte nesten in onder andere bomen, telefoonpalen, schoorstenen en hoogspanningsmasten. Door de afwezigheid van geschikt habitat en de afwezigheid van geschikte broedlocaties op de onderzoekslocatie, kan de aanwezigheid van ooievaar worden uitgesloten.

Categorie 4-soorten

In Limburg wordt onderscheid gemaakt tussen vogels met jaarrond beschermde nesten (de zogenaamde categorie 1 t/m 3 soorten) en vogels die voldoende flexibel worden geacht om elders een nieuw nest te bouwen, maar wel dusdanig kwetsbaar zijn dat de functionaliteit van het leefgebied niet in het geding mag komen. Dit zijn de zogenaamde categorie 4 soorten. Volgens verspreidingsgegevens uit de NDFF zijn categorie 4 soorten in de omgeving waargenomen als: blauwe reiger, buizerd, grauwe klauwier, ijsvogel, kramsvogel, oeverwaluw, paapje, ringmus, sperwer, spotvogel, visdief, wulp en zwarte specht. Door het ontbreken van grotere bomen, oevers en boomwortels op de onderzoekslocatie kunnen nesten van blauwe reiger, buizerd, grauwe klauwier, ijsvogel, oeverwaluw, paapje, sperwer, spotvogel, visdief, wulp en zwarte specht op voorhand worden uitgesloten. Tevens is er geen essentieel leefgebied voor deze soorten aanwezig op de onderzoekslocatie. Voor de kramsvogel en de ringmus zou de onderzoekslocatie mogelijk als deel van het leefgebied kunnen dienen. Echter is er genoeg alternatief leefgebied voor deze soorten in de omgeving. Het betreft hierbij onder andere het stads-groen. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van categorie 4 broedvogels kan op voorhand worden uitgesloten.

Overige broedvogels

De bebouwing/beplanting op de onderzoekslocatie kan nestgelegenheid bieden aan broedvogelsoorten zoals houtduif, Turkse tortel en kauw. De nesten van deze soorten zijn alleen beschermd op het moment dat ze als zodanig in gebruik zijn. Overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming zijn te voorkomen (zie hoofdstuk 6).

5.2 Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens en de verspreidingsatlas van de NDFF is de onderzoekslocatie gelegen in een deel van Nederland waar de volgende vleermuissoorten kunnen voorkomen: bosvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, ingekorven vleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis en watervleermuis. Van deze soorten kunnen verblijfplaatsen van boombewonende soorten worden uitgesloten, gezien het ontbreken van geschikte bomen op de onderzoekslocatie.

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie

De bebouwing op de onderzoekslocatie is in principe geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen, vanwege de aanwezigheid van geschikte openingen die toegang verlenen tot de zolders en vanwege de aanwezige spleten

en kieren. De ruimte langs de dakranden geeft tevens toegang tot ruimte onder de dakpannen. De bebouwing is geschikt als verblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis en laatvlieger (figuur 5-2). Deze soorten kunnen de bebouwing in principe gebruiken als zomerverblijf, kraamverblijf en als baltsverblijf (zie hoofdstuk 6). Bij de sloop van deze bebouwing kan daarom sprake zijn van verstoring en vernietiging ten aanzien van een vaste rust- of voortplantingsplaats van desbetreffende soorten.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

De onderzoekslocatie bevindt zich in het centrum van Heerlen en is omringt met verouderde woningen welke mogelijk geschikt zijn als verblijfplaats voor verscheidene gebouwbewonende vleermuizen. Eventuele verblijfplaatsen in deze bebouwing ondervinden door de afstand tot de bouwlocatie en de aard van de ingreep, geen hinder van de ingreep op de onderzoekslocatie, mits er geen toename plaatsvindt in kunstmatig licht op de gevels van de omliggende woningen.

Foerageerhabitat

De onderzoekslocatie zal, gelet op het aanwezige habitat gebruikt kunnen worden door in de omgeving verblijvende vleermuizen als gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en mogelijk gewone en grijze grootoorvleermuis om te foerageren. De plannen zullen echter geen aantasting van belangrijk foerageerhabitat vormen. Door de voorgenomen ingreep zal het aanbod van foerageermogelijkheden niet in het geding komen, in de directe omgeving is meer geschikt foerageerhabitat voor vleermuizen aanwezig. Het betreft hierbij de verschillende stadsparken en het overige stadsgroen in de omgeving.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Doordat dergelijke lijnvormige elementen ontbreken op de onderzoekslocatie, worden er geen potentiële vliegroutes verstoord.

5.3 Overige zoogdieren

Alle zoogdieren in Nederland zijn beschermd. Voor sommige algemeen voorkomende soorten geldt een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Op deze wijze is er onderscheid te maken in streng beschermde en minder streng beschermde soorten.

Streng beschermde soorten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF en Broekhuizen et al. (2016) ligt de onderzoekslocatie binnen het verspreidingsgebied van de volgende streng beschermde grondgebonden zoogdieren: das, eekhoorn, waterspitsmuis en steenmarter. Van deze soorten kan de waterspitsmuis op voorhand worden uitgesloten. Deze soort komt enkel voor in en rondom (snelstromend) water welk niet voorhanden is op de onderzoekslocatie.

Das

De das komt volgens de verspreidingsgegevens voor in de omgeving. De onderzoekslocatie is door het ontbreken van reliëf en/of schuilmogelijkheden ongeschikt als vaste rust- of voortplantingsplaats voor dassen. Tijdens het veldbezoek zijn op de onderzoekslocatie en de directe omgeving eveneens geen loop- of eetsporen, latrines

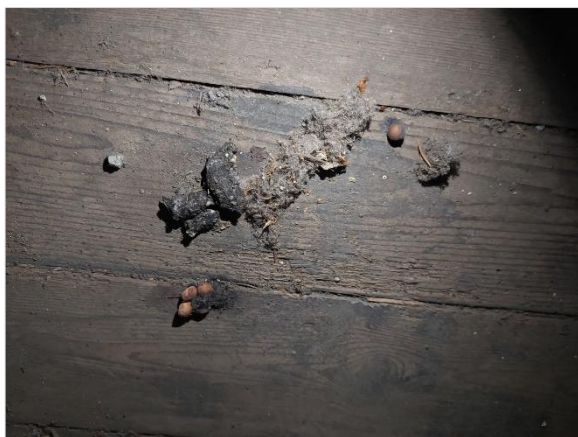
en/of wissels aangetroffen die duiden op de aanwezigheid en/of het gebruik van de onderzoekslocatie door de das. Dassen zullen eerder hun leefgebied hebben in de nabij gelegen natuurgebieden en de aansluitende weilanden. Verstoring ten aanzien van de das als gevolg van de voorgenomen ingreep is niet aan de orde.

Eekhoorn

De eekhoorn komt in de omgeving van de onderzoekslocatie voor. Deze soort kan zich doorgaans goed handhaven in stedelijke omgevingen wanneer er voldoende verbindende groene elementen aanwezig zijn en er genoeg voedsel te vinden is. De onderzoekslocatie ligt midden in een stedelijk gebied, groene verbindingen waar de eekhoorn gebruik van kan maken ontbreken rond de onderzoekslocatie. In de bomen op de onderzoekslocatie zijn daarnaast geen nesten van een eekhoorn aangetroffen. De aanwezigheid van een vaste rust- of voortplantingsplaats van de eekhoorn kan worden uitgesloten.

Steenmarter

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor de steenmarter. Deze soort komt in de omgeving veelvuldig voor. Steenmarters gebruiken hooizolders, loze ruimtes onder het dak, schuurtjes maar ook stenenstapels of takkenhopen, als verblijfplaats. Een steenmarter heeft binnen zijn territorium verscheidene verblijfplaatsen. Tijdens het veldbezoek zijn verschillende sporen, zoals uitwerpselen en prooiresten, aangetroffen die duiden op het gebruik van de onderzoekslocatie als vaste rust- of voortplantingsplaats door deze soort (zie figuren 5.1 en 5.2).

Figuur 5-3. Uitwerpselen steenmarter aangetroffen op een zolder op de onderzoekslocatie.

Figuur 5-4. Wanneer aangetroffen uitwerpselen op de onderzoekslocatie worden onderzocht, worden verscheidene prooiresten aangetroffen.

Licht beschermde soorten

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om algemene soorten als egel en rosse woelmuis. Door de voorgenomen werkzaamheden bestaat de kans dat holen van deze soorten worden vergraven of op andere manieren worden vernietigd (zie hoofdstuk 6).

5.4 Reptielen

Volgens gegevens van de NDFF zijn er in de afgelopen 10 jaar in de directe omgeving van de onderzoekslocatie de volgende streng beschermde reptielen waargenomen: gladde slang, hazelworm en levendbarende hagedis.

Reptielen stellen specifieke eisen aan het habitat die betrekking hebben op verschillende factoren. Op de onderzoekslocatie is geen geschikt habitat voor reptielen aanwezig gezien het bebouwde en verharde karakter en de stedelijke ligging van de onderzoekslocatie. Tevens geldt dat de waarnemingen die van beschermde reptielen zijn gedaan allemaal (op ongeveer één kilometer afstand) ten oosten van de onderzoekslocatie zijn gedaan. Gezien de obstakels en afstand tussen deze waarnemingen en de onderzoekslocatie wordt aanwezigheid van deze soorten op de onderzoekslocatie niet verwacht. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van de gladde slang, de hazelworm en de levendbarende hagedis kan worden uitgesloten.

5.5 Amfibieën

Doordat wateroppervlakten als beken, sloten en plassen op de onderzoekslocatie ontbreken zijn voorplantingsmogelijkheden voor amfibieën op de onderzoekslocatie uitgesloten.

De onderzoekslocatie vormt echter wel minimaal geschikt landhabitat voor algemene amfibieënsoorten als bruine kikker en gewone pad. Op de onderzoekslocatie kunnen deze soorten beschutting vinden tussen de opgeslagen spullen in de opstallen en in de lagere vegetatie aan de rand van de onderzoekslocatie. De waarnemingen van de streng beschermde Alpenwatersalamander, boomkikker, vinpootsalamander en vuursalamander hebben naar verwachting betrekking op nabijgelegen groen dat in verbinding staat met water zoals het nabijgelegen Aambos waar de Caumberbeek doorheen stroomt of het westelijk gelegen Geleenbeekdal. Door de voorgenomen werkzaamheden kunnen negatieve gevolgen ontstaan voor algemene soorten (zie hoofdstuk 6).

5.6 Vissen

Vanwege het ontbreken van oppervlaktewater op de onderzoekslocatie kan deze soortgroep buiten beschouwing worden gelaten.

5.7 Ongewervelden

Libellen

Er zijn slechts enkele libellensoorten die binnen de Wet natuurbescherming een strenge bescherming genieten. Deze zijn voor wat betreft hun verspreiding gebonden aan specifieke habitateisen, die veelal alleen in (natte) natuurgebied zijn te vinden. Beschermde soorten zijn op de onderzoekslocatie niet te verwachten.

Vlinders

Beschermde vlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat. Bij het habitat is het belangrijk dat aan de eisen van alle stadia van de vlindersoort wordt voldaan. Voor de beschermde soorten in Nederland geldt dat deze veelal gebonden zijn aan waardplanten. In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn waarnemingen

bekend van de grote weerschijnvlinder en de iepenpage. Geschikte waardplanten voor deze soorten (boswilg en iep) zijn op de onderzoekslocatie niet aanwezig. Het is uitgesloten dat er binnen de onderzoekslocatie geschikt habitat aanwezig is voor een (deel)populatie van een beschermde vlindersoort.

Overige soorten

Overige beschermde soorten, zoals vliegend hert, Europese rivierkreeft en platte schijfhoren, zijn op de onderzoekslocatie uit te sluiten. Er is geen geschikt habitat voor dergelijke beschermde soorten op de onderzoekslocatie aanwezig.

5.8 Planten

Aangezien de locatie vrijwel geheel bestaat uit bebouwing, verharding en tuinen met diverse cultivarsoorten, is het niet te verwachten dat er beschermde of zeldzame plantensoorten op de locatie te vinden zijn. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde planten waargenomen. Hierbij is tevens gelet op de aanwezigheid van (beschermde) muurvegetatie. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van beschermde vaatplanten kan op basis van de quickscan worden uitgesloten.

6 TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING

Als gevolg van de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie kunnen er overtredingen van verbodsbepalingen uit soortbeschermingsparagrafen uit de Wet natuurbescherming optreden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Wet natuurbescherming en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgetraject noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Wet natuurbescherming op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van ontheffingen.

6.1 Huismus

De nesten van huismussen zijn het gehele jaar beschermd en vallen onder de beschermingscategorie 2 van vogelnesten. Dit zijn nesten van koloniebroeders die elk seizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. Volgens artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming is het verboden nesten van huismussen te beschadigen, te vernielen of weg te nemen.

Indien er op de onderzoekslocatie nestplaatsen van huismussen aanwezig zijn, hetgeen op basis van de huidige informatie niet is uit te sluiten, zal de voorgenomen ingreep kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming. Om vast te stellen of er broedgevallen van de huismus op de onderzoekslocatie aanwezig zijn dient een nader onderzoek uitgevoerd te worden tijdens het broedseizoen van de soort.

6.2 Kerkuil en steenuil

Het leefgebied van de kerk- en steenuil is beschermd volgens artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Beide soorten staan tevens vermeld in de EU-vogelrichtlijn. De nesten van kerk- en steenuilen zijn het hele jaar beschermd en vallen conform de provinciale beleidsregels Provincie Limburg onder categorie 1 van vogelnesten: 'Jaarrond gebruikte nesten'. Indien er op de onderzoekslocatie een nest- en/of roestplaats van een kerkuil of steenuil aanwezig is, hetgeen op basis van de huidige informatie niet is uit te sluiten, zal de voorgenomen ingreep kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming. Aanvullend onderzoek naar aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie is noodzakelijk.

6.3 Algemene broedvogels

Voor de algemene broedvogelsoorten die op de onderzoekslocatie zijn te verwachten geldt dat, indien de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot deze soorten. Artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming (Het is verboden nesten te beschadigen, te vernielen of weg te nemen) is van toepassing. De nesten mogen echter wel worden weggenomen wanneer deze op dat moment niet in gebruik zijn. In de Wet natuurbescherming wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

Met betrekking tot het verwijderen van de aanwezige beplanting buiten het broedseizoen wordt geadviseerd om ook het snoeiafval buiten het broedseizoen te verwijderen. Een stapel snoeiafval vormt namelijk een ideale

broedlocatie voor kleine vogelsoorten als de winterkoning. Indien onverhoopt een dergelijke soort hierin tot broeden komt, mag het snoeiafval niet eerder worden verwijderd dan wanneer de jongen definitief zijn uitgevlogen.

6.4 Vleermuizen

De te slopen bebouwing op de onderzoekslocatie is in principe geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. De sloop van de bebouwing zou in geval van aanwezigheid van een verblijfsfunctie van vleermuizen kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming.

Alle vleermuissoorten zijn opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. Vleermuizen worden ook benoemd in Bijlage II van de conventie van Bonn.

Gelet op de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor vleermuizen, zal aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn om de daadwerkelijke functie van het gebied voor vleermuizen te kunnen vaststellen. Deze informatie is benodigd om vast te kunnen stellen of overtredingen van de Wet natuurbescherming aan de orde zijn. De vleermuissoorten die onderzocht dienen te worden zijn de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis en laatvlieger. Een dergelijk aanvullend onderzoek dient te worden uitgevoerd conform het protocol voor vleermuisonderzoek (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, 2021). Dit houdt in dat afhankelijk van de potentiële functies er in de periode april tot en met september een aantal veldbezoeken uitgevoerd dient te worden. Vervolgens kan aan de hand van de onderzoeksresultaten worden vastgesteld of er overtredingen plaats zullen vinden bij de uitvoering van het project.

Bij het aantreffen van verblijfplaatsen van vleermuizen is bij de voorgenomen werkzaamheden overtreding van de Wet natuurbescherming naar verwachting niet te vermijden en is daarom een ontheffingsaanvraag aan de orde. Door het treffen van maatregelen zal de functionaliteit van een rust- of voortplantingsplaats behouden moeten worden en zal schade aan individuen moeten worden voorkomen. Deze maatregelen, omschreven in een activiteitenplan, dienen vervolgens ter goedkeuring te worden voorgelegd aan de provincie Limburg, middels een ontheffingsaanvraag.

6.5 Steenmarter

De steenmarter behoort in Nederland tot de nationaal beschermde soorten krachtens artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. De woningen kunnen een geschikte vaste rust- en/ of verblijfplaatsen vormen. De geplande werkzaamheden kunnen daarom mogelijk leiden tot vernietiging van een vaste rust- en verblijfplaats van de steenmarter en overtreding van de Wet natuurbescherming.

In de provincie Limburg valt de steenmarter onder de soorten waarvoor een periodieke provinciale vrijstelling geldt. Binnen de provincie Limburg geldt deze vrijstelling in de periode half augustus t/m februari. Binnen deze periode mogen eventuele steenmarterverblijfplaatsen verwijderd worden. Hierbij dient wel te allen tijde de algemene zorgplicht in acht te worden genomen. Indien het niet mogelijk is om werkzaamheden waarbij

potentiële steenmarterverblijfplaatsen verloren gaan uit te voeren in de vrijstellingsperiode, dient nader onderzoek plaats te vinden om de aanwezigheid van verblijfplaatsen aan te kunnen tonen dan wel uit te kunnen sluiten.

Voor de steenmarter worden eventuele aanvullende veldbezoeken in dat geval gecombineerd uitgevoerd met het vleermuizenonderzoek.

6.6 Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën

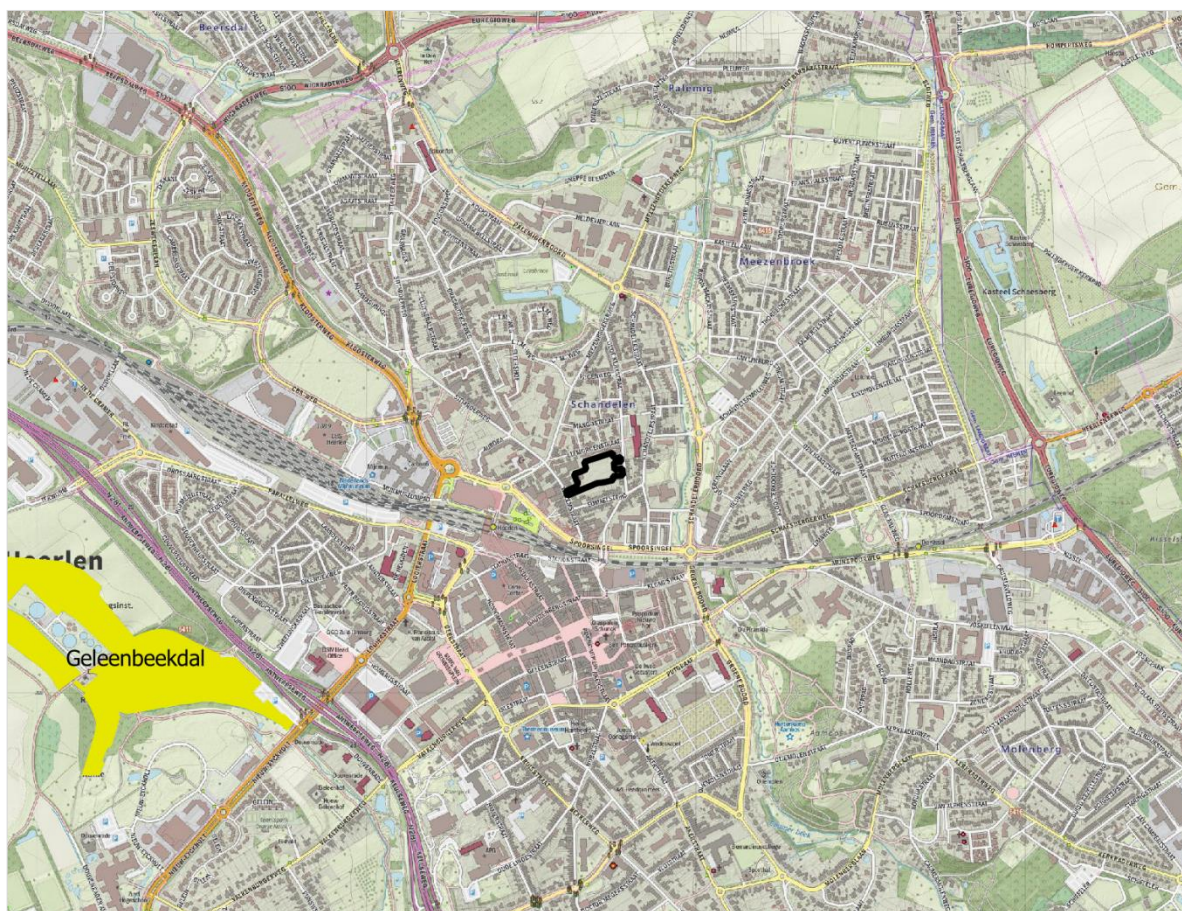
De werkzaamheden kunnen verstorend werken voor amfibieën en algemene zoogdieren die zich op de onderzoekslocatie bevinden. Door de werkzaamheden kunnen dieren gewond raken of worden gedood. Voor de te verwachten soorten geldt, op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de Wet natuurbescherming, waardoor geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen. Het doden of verwonden kan plaatsvinden indien schuil- of voortplantingslocaties worden beschadigd. Dit kan door het verwijderen van stenenstapels, takkenhopen, bladeren en andere materialen die door langdurige opslag of aanwezigheid schuilplaatsen bieden. Aanwezige dieren moeten de gelegenheid krijgen om veilig weg te komen.

7 TOETSING AAN GEBIEDENBESCHERMING

In algemene zin kan er door een plan sprake zijn van negatieve gevolgen, op vanuit de Wet natuurbescherming aangewezen beschermde gebieden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke gebieden er mogelijk sprake is van negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen ingrepen op de onderzoekslocatie. Verder wordt beschreven of een vervolgetraject noodzakelijk is en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen.

7.1 Natura 2000

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de grenzen, of in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, het Geleenbeekdal, bevindt zich op circa 1 kilometer afstand ten zuiden van de onderzoekslocatie (zie figuur 7-1).

Figuur 7-1. Ligging onderzoekslocatie (zwart omkaderd) ten opzichte van Natura 2000 gebied het Geleenbeekdal (geel geaceerd).

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen een Natura 2000-gebied. Indien er sprake zou zijn van een effect, betreft dit een extern effect. Externe effecten als gevolg van licht, trilling en geluid als door de voorgenomen

plannen op de onderzoekslocatie zijn, gezien de afstand tot de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden niet te verwachten. Externe effecten als gevolg van een toename van stikstofdepositie zijn vanwege de stikstofdepositie die plaatsvindt tijdens nieuwbouw op voorhand niet uit te sluiten. Vervolgonderzoek in het kader van de gebiedsbeschermingsparagrafen uit de Wet natuurbescherming ten aanzien van stikstof wordt noodzakelijk geacht. Dit kan in eerste instantie worden onderzocht middels een modelberekening (AERIUS-calculator).

7.2 Natuurnetwerk Nederland

In Limburg worden de goud- en zilvergroeene natuurzone en de bronsgroene landschapszone gehanteerd. De goudgroene natuurzone vormt het Limburgse deel van het Nationaal Natuurnetwerk en hierbinnen streeft de provincie naar behoud en beheer van de reeds aanwezige natuur en de ontwikkeling van nieuwe natuur. Binnen de zilvergroeene natuurzone staat het benutten van kansen voor natuur en landschap centraal, maar deze zone maakt geen onderdeel uit van het Nationaal Natuurnetwerk. De functionaliteit en effectiviteit van de goudgroene natuurzone wordt wel ondersteund. De bronsgroene landschapszone omvat de landschappelijk waardevolle elementen rondom bestaande natuurgebieden. Echter, de zilvergroeene natuurzones en bronsgroene landschapszones maken wel onderdeel uit van het Provinciaal Natuurnetwerk.

De onderzoekslocatie maakt geen deel uit van het Natuurnetwerk. De onderzoekslocatie ligt echter wel in de nabijheid van een gebied, behorend tot het Natuurnetwerk Nederland. Het meest nabijgelegen gebied bevindt zich circa 200 meter ten oosten van de onderzoekslocatie. In figuur 7-2 is de ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland weergegeven.

Figuur 7-2. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland.

De voorgenomen plannen op de onderzoekslocatie zullen, gezien de afstand (circa 200 meter) tot de nabijgelegen goudgroene natuurzone van het Limburgs Natuurnetwerk, geen effect hebben op de wezenlijke waarden en kenmerken van het Natuurnetwerk. Vervolgonderzoek wordt niet noodzakelijk geacht.

8 HOUTOPSTANDEN

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 10 are en bomenrijen van minimaal 21 bomen, gelegen buiten de bebouwde kom (de zogenaamde 'houtopstanden'). Het is verboden deze houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen zonder voorafgaande melding bij gedeputeerde staten. In dit hoofdstuk wordt beschreven of er bij de voorgenomen kap sprake is van meldingsplicht en herplantplicht conform artikel 4.2 en artikel 4.3 van de Wet natuurbescherming. Verder wordt beschreven of er vervolgmaatregelen getroffen dienen te worden ten behoeve van de voorgenomen houtkap.

De boom op de onderzoekslocatie valt niet onder de definitie houtopstanden, als bedoeld in paragraaf 4.1 van de Wet natuurbescherming. De te vellen boom op de onderzoekslocatie betreft een houtopstand op tuinen. Voor deze houtopstand geldt geen meldingsplicht en herplantplicht.

9 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Econsultancy heeft in opdracht van HVG Real Estate een quickscan Wet natuurbescherming uitgevoerd aan de Oude Kerkstraat 21 (ong.) te Heerlen.

De quickscan Wet natuurbescherming is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen sloop en nieuwbouw op de onderzoekslocatie en heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn, die volgens de Wet natuurbescherming een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve invloed kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens is beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op Natura 2000-gebieden, houtopstanden die middels de Wet natuurbescherming zijn beschermd, of op gebieden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland.

De initiatiefnemer is voornemens de huidige opstallen te slopen en hiervoor in plaats nieuwbouw te realiseren. Deze nieuwbouw zal bestaan uit verscheidene multiwoningen en een tweetal tiny houses. In figuur 2-9 is een bouwplan meegenomen welke is aangedragen door de opdrachtgever.

De aanwezigheid van geschikt habitat op de onderzoekslocatie voor de verschillende soorten en soortgroepen is weergegeven in **tabel 9-1**. In de tabel is samengevat of de voorgenomen ingreep mogelijk verstorend kan werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningstrajecten. In de tabel is weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel 9-1. Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen.

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffingsaanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen*
Broedvogels	algemeen	ja	mogelijk	nee	nee	het verwijderen van nestgelegenheden buiten het broedseizoen uitvoeren.
	jaarrond beschermd	ja	mogelijk	ja	afhankelijk van nader onderzoek	aanvullend onderzoek naar huismus conform Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2022). aanvullend onderzoek naar gebruik onderzoekslocatie door de kerkuil en/of de steenuil conform geldende kennisdocumenten.
Vleermuizen	verblijfplaatsen	ja	mogelijk	ja	afhankelijk van nader onderzoek	aanvullend onderzoek naar gebruik onderzoekslocatie door gebouwbewonende vleermuizen conform het vleermuisprotocol 2017. voorkomen van toename in kunstmatig licht in de directe omgeving.
	foerageergebied	ja	nee	nee	nee	voldoende alternatief in de omgeving beschikbaar.

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffingsaanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen*
	vliegroutes	nee	nee	nee	nee	-
Grondgebonden zoogdieren		ja	mogelijk	mogelijk	afhankelijk van nader onderzoek	aanvullend onderzoek naar steenmarter of werken in de provinciale vrijstellingsperiode van 15 augustus tot en met februari. aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten als egel of rosse woelmuis.
Amfibieën		minimaal	mogelijk	nee	nee	aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten als gewone pad.
Reptielen		nee	nee	nee	nee	-
Vissen		nee	nee	nee	nee	-
Libellen en vlinders		nee	nee	nee	nee	-
Overige ongewervelden		nee	nee	nee	nee	-
Vaatplanten		nee	nee	nee	nee	-
Gebiedsbescherming		Gebied aanwezig	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Vergunningplicht	
Natura 2000		1 km	mogelijk	ja	afhankelijk van nader onderzoek	nader onderzoek naar stikstofdepositie middels AERIUS-berekening.
Natuurnetwerk Nederland		200 meter	nee	nee	nee	-
Houtopstanden		n.v.t.				-

* Wijzigingen in het planvoornemen kunnen van invloed zijn op de uitkomst van het onderzoek.

Conclusie

Op basis van onderhavige quickscan Wet natuurbescherming dient voor uitvoering van de plannen middels aanvullend veldonderzoek duidelijkheid te worden verkregen omtrent de aan- of afwezigheid van verblijfplaatsen van de steenuil, kerkuil, huismus en gebouwbewonende vleermuizen.

Voor de steenmarter geldt dat er gewerkt kan worden binnen de provinciale vrijstellingsperiode van 15 augustus tot half februari. Indien dit niet mogelijk is dient er voor deze soort een aanvullend onderzoek plaats te vinden. Dergelijk onderzoek kan mee worden genomen in het aanvullend onderzoek naar vleermuizen.

Ten aanzien van algemene broedvogels kunnen overtredingen worden voorkomen door rekening te houden met het broedseizoen of door voorafgaand aan de werkzaamheden een controle op broedgevallen uit te voeren.

Voor overige beschermde soorten zijn overtredingen ten aanzien van de Wet natuurbescherming gezien de aard van de voorgenomen ingreep of wegens het ontbreken van geschikt habitat, het ontbreken van sporen en/of

vanwege een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling niet aan de orde. Wel dient ten alle tijden rekening te worden gehouden met de algemene zorgplicht.

Met betrekking tot Natura 2000-gebieden wordt geadviseerd om middels een AERIUS berekening de effecten van stikstofdepositie door de voorgenomen ingreep op Natura 2000-gebieden nader te onderzoeken. Ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland en houtopstanden worden bij de voorgenomen werkzaamheden geen bezwaren voorzien in de uitvoering van de voorgenomen hertontwikkeling op de onderzoekslocatie.

GERAADPLEEGDE BRONNEN

- Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J., Canters, K. & Buys, J. (2016). Atlas van de Nederlandse zoogdieren - Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.
- BIJ12 (2022). Kennisdocument huismus. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-009-Kennisdocument-Huisumus-1.0.pdf>.
- BIJ12 (2017b). Kennisdocument gierzwaluw. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-006-Kennisdocument-Gierzwaluw-1.0.pdf>.
- BIJ12 (2017c). Kennisdocument steenuil. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-019-Kennisdocument-Steenuil-1.0.pdf>.
- BIJ12 (2017d). Kennisdocument gewone dwergvleermuis. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-004-Kennisdocument-Gewone-dwergvleermuis-1.0.pdf>.
- Limpens H. & Regelink J. (2017). Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- Ministerie van Economische Zaken (2016). Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3, december 2016. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (z.d.). Natura 2000 gebieden. Geraadpleegd op 14 december 2022 van <https://www.natura2000.nl/gebieden>.
- Nationale Database Flora en Fauna (z.d.). Uitvoerportaal; zoekgebied Heerlen e.o., periode 2017-2022. NDFF. Geraadpleegd op 14 december 2022 van <https://ndff-ecogrid.nl>.
- Sovon (z.d.). Soortenoverzicht. Geraadpleegd op 14 december 2022 van <https://stats.sovon.nl/stats/soorten>.
- Verspreidingsatlas (z.d.). NDFF Verspreidingsatlas. Geraadpleegd op 14 december 2022 van <https://www.verspreidingsatlas.nl/>.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus (2021). Vleermuisprotocol 2021. Opgehaald van <https://netwerkgroenebureaus.nl/vleermuisprotocol>.
- Wet natuurbescherming (2015, 16 december). Opgehaald van: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2021-02-17>.
- www.limburg.nl (NNN en beschermde gebieden in Limburg)
- www.natuurgegevensprovincielimburg.nl (natuurgegevens provincie Limburg)

Bijlage 1 toelichting verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd (zie tabel II). Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

Tabel II. Zorgplicht

Artikel 1.11. Zorgplicht	
1.	Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2.	De zorg houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
a)	dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
b)	indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
c)	voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; “de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd”. Deze formulering van de zorgplicht brengt met zich mee dat wanneer men een bepaalde handeling wilt verrichten die gevolgen voor natuurwaarden zou kunnen hebben, men zich daaraan voorafgaand op de hoogte stelt van de aanwezige natuurwaarden, de kwetsbaarheid ervan en de mogelijke gevolgen daarvoor van het voorgenomen handelen. De zorgplicht is te allen tijde van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats. Indien er aanleiding is maatregelen te nemen ten aanzien van de zorgplicht, zal dat voor het betreffende beschermde natuurgebied en de betreffende soortgroep in deze rapportage worden aangegeven.

Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In tabel III t/m V worden deze artikelen nader toegelicht.

Tabel III. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.1 Wet natuurbescherming

Artikel 3.1. Soorten van de Vogelrichtlijn	
1.	Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2.	Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3.	Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4.	Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5.	Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
Toelichting	
Alle inheemse vogelsoorten in Nederland vallen onder de Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn is een richtlijn vanuit de Europese Unie uit 1979 en heeft betrekking op de instandhouding van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de Lidstaten waarop het Verdrag van toepassing is. De lijst met soorten is niet limitatief.	

Tabel IV. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.5 Wet natuurbescherming

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn	
1.	Het is verboden in het wild levende dieren van deze soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2.	Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3.	Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4.	Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren te beschadigen of te vernielen.
5.	Het is verboden planten van soorten uit de Habitatrichtlijn of het Verdrag van Bern in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
Toelichting	
Het gaat bij artikel 3.5 over in het wild levende dieren van verschillende soortgroepen. In de wet wordt voor vogelsoorten uit bijlage II van het verdrag van Bern geen uitzondering gemaakt. Van de vogelsoorten die in Nederland voorkomen is hieronder een selectie gemaakt. Van de overige soortengroepen zijn alle soorten genoemd.	
Soorten	
Planten	drijvende waterweegbree, groenknolorchis, kruipend moerasscherm, zomerschroeforchis
Zoogdieren	bever, hamster, hazelmuis, lynx, Noordse woelmuis, otter, wolf, wilde kat
Walvisachtigen	bruinvis, bulrug, butskop (hille), dwergpotvis, dwergvinvis, gestreepte dolfin, gewone dolfin, gewone spitsdolfijn, gewone vinvis, vriend, grijze dolfin, kleine zwaardwalvis, narwal, Noordse vinvis, orka, potvis, spitsdolfijn van Gray, tuimelaar, walrus witflankdolfijn, witsnuitdolfijn, witte dolfin
Vleermuizen	Bechsteins vleermuis, bosvleermuis, Brandts vleermuis, franjestaart, gewone baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, grote hoefijzerneus, grote rosse vleermuis, ingekorven vleermuis, kleine dwergvleermuis, kleine hoefijzerneus, laatvlieger, meervleermuis, mopsvleermuis, Noordse vleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis, vale vleermuis, watervleermuis
Amfibieën	boomkikker, geelbuikvuurpad, heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker, rugstreeppad, vroedmeesterpad
Reptielen	dikkopschildpad, gladde slang, Kemps' zeeschildpad, lederschildpad, muurhagedis, soepschildpad, zandhagedis
Vissen	houting, steur
Vlinders	apollovlinder, boszandoog, donker pimperlblauwtje, grote vuurvlinder, moerasparelmoervlinder, monarchvlinder, pimperlblauwtje, teunisbloempijlstaart, tijmblauwtje, zilverstreephoelbeestje
Libellen	bronslibel, gaffellibel, gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker, mercurwaterjuffer, Noordse winterjuffer, oostelijke witsnuitlibel, rivierrombout, sierlijke witsnuitlibel

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn	
Insecten	brede geelrandwaterroofkever, gestreepte waterroofkever, heldenbok, juchtleerkever, oeveraas, vermiljoenkever
Overig	Bataafse stroommossel, platte schijfhoren
Vogels	appelvink, baardman, beflijster, bergeend, bergfluit, bijeneter, blauwborst, blauwe kiekendief, boerenzwaluw, bontbekplevier, bonte strandloper, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, boompieper, boomvalk, bosrietzanger bosruiter, bosuil, braamsluiper, brandgans, bruine kiekendief, buizerd, casarca, Cetti's zanger, draaihal, duinpieper, dwergmeeuw, dwergstern, Engelse kwikstaart, Europese kanarie, fitis, fluit, geelgors, gekraagde roodstaart, gele kwikstaart, geoorde fuut, glanskop, goudhaan, grasmus, graspieper, graszanger, grauwe kiekendief, grauwe klauwier, grauwe vliegenvanger, griel, groene specht, groenling, grote bonte specht, grote gele kwikstaart, grote karekiet, grote stern, grote zilverreiger, havik, heggemus, hop, huiszwaluw, ijsvogel, kerkuil, klapekster, klein waterhoen, kleine barsijs, kleine bonte specht, kleine karekiet, kleine plevier, kleine zilverreiger, kleinste waterhoen, kluit, kneu, koolmees, koereiger, kraanvogel, krekelzanger, kortsnavelboomkruiper, kruisbek, kuifmees, kwak, kwartelkoning, lepelaar, matkop, middelste bonte specht, nachtegaal, Noordse stern, oehoe, oeverloper, oeverpieper, oeverzwaluw, ooievaar, orpessuspotvogel, paapje, pestvogel, pimpelmees, poelruiter, porseleinhoen, purperreiger, putter, ransuil, rietgors, rietzanger, rode wouw, roerdomp, roodborst, roodborsttapuit, roodhalsfuut, rouwkwikstaart, sijs, slangenarend, slechtvalk, smelleken, snor, sperwer, spotvogel, sprinkhaanzanger, steenuil, steltkluut, strandplevier, taigaboombkruiper, tapuit, tijftjaf, torenvalk, tuinfluit, velduil, visarend, visdief, vuurgoudhaan, wespandief, wielewaal, winterkoning, witbandkruisbek, witte kwikstaart, witwangstern, nachtzwaluw, woudaap, zeearend, zwarte mees, zwarte ooievaar, zwarte roodstaart, zwarte specht, zwarte stern, zwarte wouw, zwartkop, zwartkopmeeuw

Tabel V. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.10 Wet natuurbescherming

Artikel 3.10. Andere soorten		
Het is verboden om: 1. In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A1, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen. 2. De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen. 3. Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B2, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.		
Toelichting		
Het gaat bij artikel 10 om in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders, libellen en kevers. Dieren zijn opgenomen in bijlage onderdeel A1. Planten zijn opgenomen in bijlage onderdeel B2 van de Wet natuurbescherming. Voor een aantal zoogdieren, amfibieën en reptielen geldt per provincie een vrijstelling onder bepaalde voorwaarden. Dit verschilt per provincie. De betreffende soorten zijn aangegeven met een sterretje. Daarnaast is het mogelijk dat sommige provincies ook 'eigen' beschermde soorten hanteren, als aanvulling op het landelijke.		
Soorten		
Dieren	Zoogdieren	aardmuis*, boommarter, bosmuis*, bunzing*, damhert, das, dwergmuis*, dwergspitsmuis*, edelhert, eekhoorn*, egel*, eikelmuis, gewone bosspitsmuis*, gewone zeehond, grote bosmuis, grijze zeehond, haas*, hermelijn*, huisspitsmuis*, konijn*, molmuis, ondergrondse woelmuis*, ree*, rosse woelmuis*, steenmarter*, tweekleurige bosspitsmuis*, veldmuis*, veldspitsmuis, vos*, waterspitsmuis, wezel*, wild zwijn, woelrat*
	Amfibieën	Alpenwatersalamander, bruine kikker*, gewone pad*, kleine watersalamander*, meerkikker*, middelste groene kikker*, vinpootsalamander, vuursalamander
	Reptielen	adder, hazelworm*, levendbarende hagedis*, ringslang
	Vissen	beekdonderpad, beekprik, elrits, gestippelde alver, grote modderkruiper, kwabaal
	vlinders	aardbeivlinder, bosparelmoevlinder, bruin dikkopje, bruine eikenpage, donker pimperlblauwtje, duinparelmoevlinder, gentiaanblauwtje, grote parelmoevlinder, grote vos, grote vuurvlinder, grote weerschijnvlinder, iepenpage, kleine heivlinder, kleine ijsvogelvlinder, kommavinder, pimperlblauwtje, sleedoornpage, spiegeldikkopje, veenbesblauwtje, veenbosparelmoevlinder, veenhooibeestje, veldparelmoevlinder, zilveren maan
	Libellen	beekrombout, bosbeekjuffer, donkere waterjuffer, gevlekte glanslibel, gewone bronlibel, hoogveenglanslibel, Kempense heidelibel, speerwaterjuffer
	Overige soorten	Europese rivierkreeft, vliegend hert

Artikel 3.10. Andere soorten	
Planten	akkerboterbloem, akkerdoornzaad, akkerogentroost, beklierde ogentroost, berggamander, bergnachtorchis, blaasvaren, blauw guichelheil, bokkenorchis, bosboterbloem, bosdravik, brave hendrik, brede wolfsmelk, breed wollegras, bruinrode wespenorchis, dennenorchis, dregs, echte gamander, franjementiaan, geelgroene wespenorchis, geplooid vrouwenmantel, getande veldsla, gevlekt zonneroosje, glad biggenkruid, gladde zegge, groene nachtorchis, groensteel, groot spiegelklokje, grote bosaardbei, grote leeuwenklauw, honingorchis, kalkboterbloem, kalketrip, karthuiseranjier, karwijselie, kleine ereprijs, kleine schorseneer, stijve wolfsmelk, kleine wolfsmelk, kluwenklokje, knollathyrus, knolspirea, korensla, kranskarwij, kruiptijm, lange zonnedaauw, liggende ereprijs, moerasgamander, muurbloem, naakte lathyrus, naaldenkervel, pijlscheefkalk, roggelelie, rood peperboompje, rozenkransje, ruw pazelzaad, scherpkruid, schubvaren, schubzegge, smalle raai, spits havikskruid, steenbraam

Volgens artikel 3.31 zijn de verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van bestendig beheer, bestendig gebruik, of ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden onder conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat.

Binnen de Wet natuurbescherming zijn op houtopstanden de artikelen van toepassing die zijn opgenomen in tabel VI.

Tabel VI. Bescherming houtopstanden in de Wet natuurbescherming

Artikel 4.1	De artikelen uitgezonderd artikel 4.6 zijn niet van toepassing op: - Houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom; - Houtopstanden op erven of in tuinen; - Fruitbomen en windschermen om boomgaarden; - Naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar; - Kweekgoed; - Wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden bestaande uit wilgen en populieren; - het dunnen van een houtopstand; - uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij: - ten minste eens per tien jaar worden geoogst; - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en - zijn aangelegd na 1 januari 2013.
Artikel 4.2	- Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten. - Gedeputeerde staten kunnen het vellen van houtopstanden telkens voor ten hoogste vijf jaar verbieden ter bescherming van bijzondere natuur- of landschapswaarden.

Artikel 4.3 lid 1 en 2	Ingeval een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, met uitzondering van het periodiek vellen van vriend- of hakhout, of anderszins teniet is gegaan, draagt de rechthebbende zorg voor het op bosbouwkundig verantwoorde wijze herbeplanten van dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand. De rechthebbende vervangt binnen drie jaar na de herbeplanting, bedoeld in het eerste lid, herbeplanting die niet is aangeslagen.
Artikel 4.4 lid 1	De artikelen 4.2, eerste en derde lid, en 4.3, eerste en tweede lid, zijn niet van toepassing op: het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in en aantoonbaar wordt gerealiseerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode. het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel in het kader van natuurontwikkeling en -beheer
Artikel 4.5	Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van artikel 4.3, eerste en tweede lid, ten behoeve van herbeplanting op andere grond, indien de herbeplanting voldoet aan bij provinciale verordening gestelde regels.

Bijlage 2 Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of voortplantingsplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Broedseizoen

Voor het broedseizoen staat in de wet geen vaste periode. De looptijd verschilt per soort en varieert per jaar. Veel vogelsoorten broeden ongeveer tussen 15 maart en 15 augustus.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/NNN hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/NNN, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of voortplantingsplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitattype als de omstandigheden waarin de soort of het habitattype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitattype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is bedoeld om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Een mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een diersoort dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Voortplantingsplaats of rustplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of voortplantingsplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door groepjes vrouwtjes en jongen gebruikt, in de kraamperiode door individuele mannetjes.

Bijlage 2 Notitie visuele inspectie en sporenonderzoek

Notitie

Opdrachtgever: Geonius Groep b.v.
Contactpersoon: De heer [REDACTED]
Auteur: De heer [REDACTED]
Controleur: De heer [REDACTED]
Datum: 19 januari 2024
Kenmerk: 2023-0236
Onderwerp: Visuele inspectie en sporenonderzoek Oude Kerkstraat 21 te Heerlen

Inleiding

Aan de Oude Kerkstraat 21 te Heerlen (gemeente Heerlen, provincie Limburg) heeft HVG Real Estate sloopwerkzaamheden aan de bestaande bebouwing voorzien. Voordat deze werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd, dient eerst in het kader van de Omgevingswet inzichtelijk te worden gemaakt welke beschermde soorten gebruik maken van het plangebied. Om het gebruik en het aantal individuen van beschermde soorten vast te stellen, heeft Geonius Groep B.V. aan MIECON gevraagd een visuele inspectie en sporenonderzoek in het plangebied uit te voeren. In deze notitie worden de resultaten en conclusies van de visuele inspectie en het sporenonderzoek weergegeven.

Bijlage I: Werkwijze sporenonderzoek
Bijlage II: Onderzoeksmethodiek visuele inspectie en sporenonderzoek vleermuizen
Bijlage III: Fotoverslag

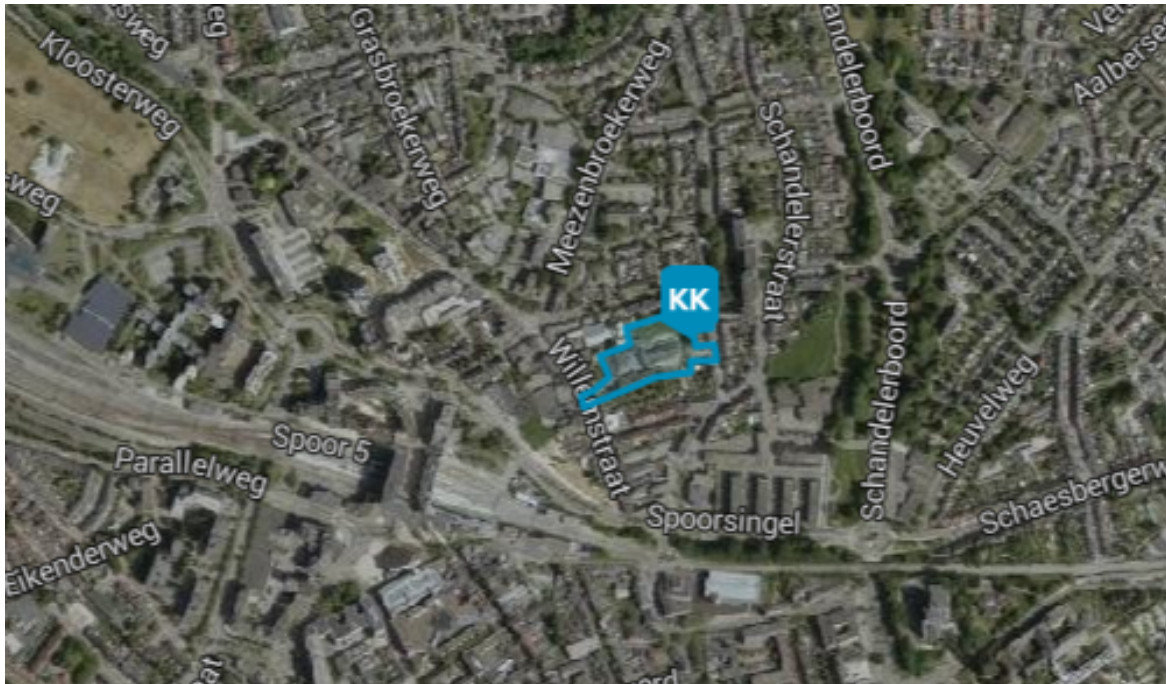
Plangebied

Adres: Oude Kerkstraat 21, Heerlen (L).
Gebouwsoort: Oude open-, halfopen en afgesloten houten schuren, enkele deels bestaand uit lage bakstenen muren. Er bevindt zich één oud stenen (enkelmuurs) gebouwtje. Ook is er een niet meer in gebruik zijnde kantoorgebouw, met spouwmuren.
Aantal bomen: Geen

Korte beschrijving:

Het onderzochte plangebied (zie figuur 1, 2 en 3) omvat uitgestrekte, grote houten schuren, zowel open, halfopen als gesloten. Een ander gedeelte bestaat uit stenen gebouwen. Met het oog op toekomstige ontwikkelingsplannen staat de mogelijke sloop van deze gebouwen op de agenda. Hierdoor ontstaat het risico op het verstoren en vernietigen van verblijfplaatsen van beschermde diersoorten. Om deze reden dienen de daar aanwezige gebouwen en omgeving geïnspecteerd te worden op aanwezigheid van sporen van beschermde diersoorten.

Met uitzondering van de gebouwen 5 en 6 zijn alle andere gebouwen niet toegankelijk vanaf de achterkant. Bovendien bevatten sommige gebouwen te dunne, of verrotte zoldervloeren die in verband met de veiligheid van onderzoekers niet betreden kunnen worden. In specifieke gevallen, zoals bij gebouw 1 en 5, zijn er opslagruimtes die gevuld zijn met veel materiaal, waardoor de toegankelijkheid zeer beperkt is. Voor de overige gebouwen geldt dat er zowel te voet, als met de ladder, als met een hoogwerker toegang mogelijk is.

Figuur 1. Het plangebied is omringd met bebouwing. Ten noorden en oosten van deze plek liggen verschillende woonwijken die behoren tot de stad Heerlen. Verder naar het noorden ligt het stadspark Grasbroek, dat wordt gebruikt door diverse sportverenigingen. Aan de zuid- en westzijde van het plangebied bevindt zich het centrum van Heerlen. Ook liggen er meerdere treinsporen ten zuiden van de onderzochte locatie. (Bron: Kadestralekaart.com)

Werkwijze visuele inspectie en sporenonderzoek

Binnen het plangebied van de oude houtfabriek aan de Oude Kerkstraat 21 te Heerlen is op 10 en 16 januari 2024 de visuele inspectie en sporenonderzoek uitgevoerd naar beschermde soorten (met name vleermuizen, kerkuil en/of steenuil, huismus en/of gierzwaluw, steenmarter). De visuele inspectie en het sporenonderzoek zijn opgebouwd uit drie onderdelen: bepalen inspecteerbaarheid van de objecten, de visuele inspectie van de objecten en het analyseren van de aangetroffen sporen. In bijlage I zijn de criteria van de gebruikte methodes tijdens de visuele inspectie en sporenonderzoek uitgewerkt.

Inspecteerbaarheid plangebied

Het gehele terrein is geïnspecteerd. Echter zijn niet alle objecten in het plangebied volledig geïnspecteerd. Dit is vanwege enkele dunne en/of verrotte zolderdelen die voor de onderzoekers niet veilig te betreden waren. Ook waren de ruimtes boven deze zolderdelen niet te bereiken met een hoogwerker, of door inzet van ander (zwaar) materieel. Er wordt niet verwacht dat er in de toekomst een mogelijkheid ontstaat om deze zolders fysiek te kunnen inspecteren. Van buitenaf en vanaf de toegangsluiken zijn de zolderdelen voor zover en goed als mogelijk beoordeeld op sporen en functies. Vanwege de hierboven beschreven veiligheidsoverwegingen was het niet mogelijk om de bovenste zolder van schuur 3 te betreden. Eveneens was het niet mogelijk om de zolder van schuur 4 en gebouw 8 te betreden.

Figuur 3. Boven: Binnen het witte vak is het plangebied met de nummering van gebouwen om verder in het rapport een beeld te krijgen over welk gebouw het gaat. Het gebouw waarop het rode kruis is weer gegeven zal niet gesloopt worden. (Bron: Econsultancy)
Onder: Overzicht van het centrale deel van het plangebied.

Resultaten

Vleermuis

Er zijn geen (sporen van) vleermuizen waargenomen binnen het plangebied. De visuele inspecties en sporenonderzoeken van binnen- en buitenkanten van o.a. (spouw-)muren, planken, (draag-)balken, dakpannen en vloeren hebben dit geen van allen opgeleverd. Echter is het in deze van belang om ten aanzien van de bevindingen mee te nemen dat niet alle zolderdelen (van gebouw 3, 4, en 8) fysiek te inspecteren waren en dat tevens niet kan worden uitgesloten dat er zich vleermuizen in de spouwmuren van gebouw 1 bevinden, of dat zij deze mogelijk als verblijfplaats gebruiken.

Door middel van endoscopisch onderzoek is de spouwmuur van gebouw 1 wel zover als mogelijk geïnspecteerd. Aan de oostelijke zijde van dit gebouw bevinden zich namelijk stootvoegen, die toegang tot de spouw en dus potentiële verblijfplaatsen zouden kunnen bieden. Het gaat om een rij stootvoegen op zo'n 60cm onder de dakrand én een rij stootvoegen op zo'n 30cm boven maaiveld. Tijdens de visuele inspectie is duidelijk geworden dat de stootvoegen slechts ten dele open en met endoscoop te inspecteren waren. De meesten waren namelijk gevuld met isolatiemateriaal en/of valspecie, waardoor vleermuizen hier geen gebruik van konden maken. Wanneer dit niet het geval was, is er visueel geïnspecteerd en endoscopisch onderzocht. Er zijn in die overige open stootvoegen geen sporen van vleermuizen aangetroffen. Desondanks kan niet worden uitgesloten dat er zich vleermuizen in de spouw van gebouw 1 bevinden of dat zij de spouw als verblijfplaats gebruiken.

Huismus

Er zijn in het plangebied geen aantoonbare sporen aangetroffen van de huismus. Wel is er een kleine zwerm waargenomen in de voortuin van het naastgelegen perceel aan de Willemstraat.

Gierzwaluw

Binnen het plangebied zijn geen sporen of nesten van gierzwaluwen aangetroffen.

Boerenwaluw

Tijdens de inspectie is er in halfopen schuur 7 een oud boerenwaluwnest aangetroffen. Dit is een indicatie dat er in het verleden binnen het plangebied door deze soort gebroed is. De nesten van boerenwaluwen worden jaren achtereen gebruikt.

Figuur 6. Het in de nok van gebouw 7 aangetroffen oude boerenwaluwnest, waarvan de helft ontbreekt. In de halfopen schuur waar het nest werd aangetroffen, waait het ook in de nok door, omdat er her en der pannen ontbreken. Dit verklaart mogelijk waarom het nest deels is verloren gegaan.

Kerkuil of steenuil

Tijdens de inspectie van de verdieping van schuur 3 zijn er braakballen waargenomen op de vloer. Het betreft een aanzienlijk aantal oude braakballen, wat een indicatie is dat de zolder in het verleden als verblijfplaats heeft gediend van één of meerdere uilen.

Figuur 7. Uit elkaar gevallen uilenballen op de zoldervloer van gebouw 3. Het is niet vast te stellen om welke uilensoort het gaat.

Steenmarter

Bij nader onderzoek van gebouwen 2 tot en met 8 werden sporen van steenmarters geconstateerd op de bovenste verdiepingen. De aanwezigheid van deze marterachtigen is zowel in de vorm van uitwerpselen, prenten als krab- en vraatsporen bevestigd. Zo zijn er in gebouw 3 niet alleen uitwerpselen ontdekt, maar ook vraatsporen die wijzen op het aanwezige foerageergedrag van een steenmarter. Meer specifiek werden o.a. vraatsporen waargenomen van een opgegeten duif. Op de hele verdieping zijn uitwerpselen te vinden. Ook zijn er rondom de gebouwen sporen in de verse sneeuw waargenomen die erop wijzen dat marters hier rondlopen (martersprong).

Figuur 8. Aangetroffen uitwerpselen van steenmarter. Deze zijn onder andere gevonden op de zoldervloer van gebouw 3.

Eekhoorn

In schuur 3 zijn ook diverse sporen aangetroffen die wijzen op de aanwezigheid van eekhoorns. Opvallend zijn de vele notenresten. Daarnaast heeft een huurder van de schuur gemeld dat er meermaals jonge eekhoorns zijn waargenomen die zich over de balken voortbewegen.

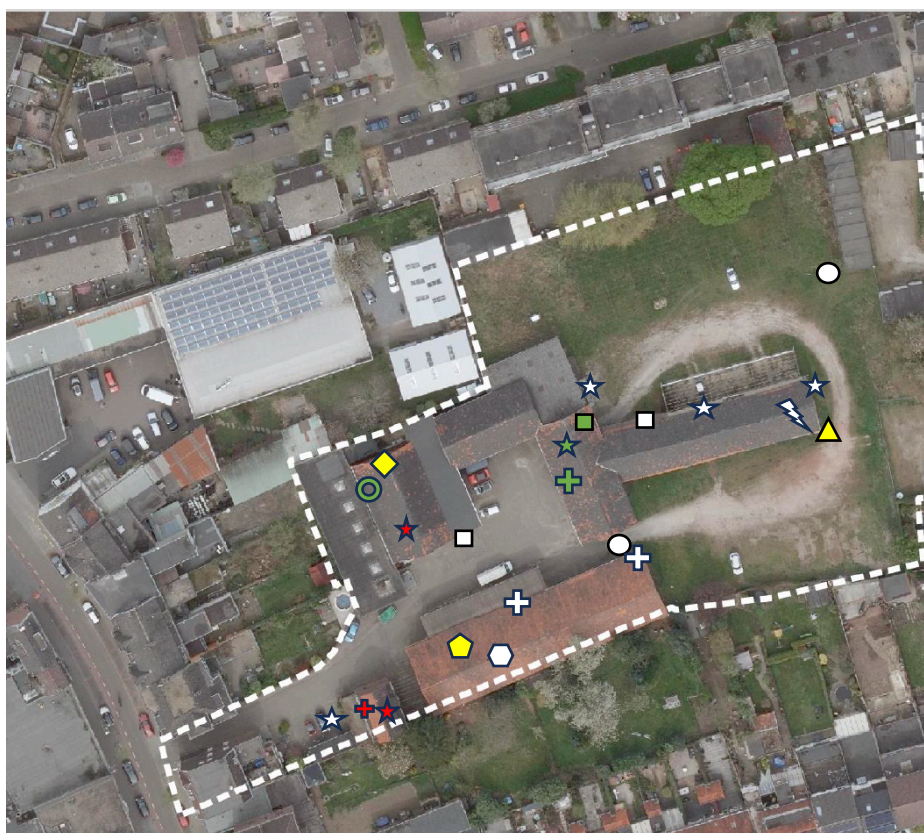
Figuur 9. Aangetroffen sporen van eekhoorn. Deze hazelnoot en de uitwerpselen zijn gevonden op de begane grond van gebouw 3. De aan de top aangevreten hazelnoot met de veletandrassen duiden op vraat door een minder geëfende en dus een jongere eekhoorn.

Vos

Tijdens de visuele inspectie van het terrein zijn uitwerpselen van vos waargenomen bij de voordeur van schuur 3 en in de doorgang tussen gebouwen 5 en 6. Bovendien is er onder het dak van schuur 6, op een verhoogd deel, ook een keutel aangetroffen.

Figuur 10. Uitwerpsel van vos, aangetroffen op een gemetselde voet van de halfopen schuur 5. Typisch voor vos is de positie van deze keutel; boven op een verhoging.

LEGENDA

Diersporen:

Vos	□
Pad	△
Steenmarter	☆
Duif	+
Uil	⊙
Boerenzwaluw	⬡
Buizerd	⚡
Eekhoorn	◇
Algemene Broedvogels	⬠

Kleurindicatie:

Wit = één spoor
Groen = enkele sporen
Geel = meerdere sporen
Rood = vele sporen

Figuur 11. De aangetroffen sporen en individuen, ingetekend op de luchtfoto van het plangebied. In de legenda valt te lezen wat de symbolen en hun kleuren exact betekenen.

Conclusies

Tijdens de visuele inspectie en sporenonderzoek is gebleken dat niet het gehele plangebied te inspecteren viel. De zolders van gebouwen 2, 4 en 8 waren vanwege veiligheidsredenen (risico op doorzakken) niet begaanbaar. Er zijn individuen en/of (poep)sporen van onder andere vos, steenmarter, uil, boerenzwaluw, buizerd, eekhoorn aangetroffen. Op basis van de aangetroffen individuen en/of (poep)sporen is vastgesteld dat het plangebied onder andere de volgende vaste rust-, verblijf- en/of nestplaatsen bevat:

- 3 tot 5 grote verblijfplaatsen van steenmarter.
- 1 tot 3 grote verblijfplaatsen van eekhoorn.
- 1 grote verblijfplaats van uil.
- 1 nestlocatie van boerenzwaluw.

De beoogde werkzaamheden kunnen een negatief effect hebben op de bovenstaande vaste rust-, verblijf- en nestplaatsen van beschermde soorten in het plangebied. Een overtreding van verbodsbepalingen van de Omgevingswet als gevolg van de beoogde werkzaamheden is daarom niet uit te sluiten.

Aangezien overtredingen van verbodsbepalingen van de Omgevingswet als gevolg van de beoogde werkzaamheden niet zijn uit te sluiten, dient er toestemming te worden aangevraagd bij de gemeente Heerlen, om zodoende een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit te verkrijgen.

Verder dient de zorgplicht ten aller tijden in acht te worden genomen. Samenvattend betreffen dit twee algemene voorwaarden:

- Tijdens het broedseizoen zijn alle vogels beschermd. Het uitvoeren van werkzaamheden in het broedseizoen die invloed hebben op nesten in vegetatie en opstallen is niet toegestaan, omdat werkzaamheden tijdens deze periode kunnen leiden tot verstoring, beschadiging of vernieling van nesten, rustplaatsen en eieren.
- Tijdens de uitvoering van werkzaamheden dient voldoende zorg in acht te worden genomen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

Voor een project specifieke invulling van de zorgplicht wordt geadviseerd om contact op te nemen met een deskundig ecooloog.

Literatuur

- BIJ12. (2017a). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*). *Utrecht, versie 1.0(juli)*.
- BIJ12. (2017b). Kennisdocument Gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*). *Utrecht, versie 1.0(juli)*.
- BIJ12. (2017c). Kennisdocument Rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*). *Utrecht, versie 1.0(juli)*.
- BIJ12. (2017d). Kennisdocument Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*). *Utrecht, versie 1.0(juli)*.
- BIJ12. (2017e). Kennisdocument Watervleermuis (*Myotis daubentonii*). *Utrecht, versie 1.0(Juli)*.
- BIJ12. (2022). Kennisdocument: Huismus - *Passer domesticus*. *Utrecht, 2.1*.
- BIJ12. (2023). Kennisdocument Gierzwaluw – *Apus apus*: Vol. Versie 2.0.
- Natuurpunt. (n.d.). *Gewone dwergvleermuis* | Natuurpunt. Retrieved June 24, 2022, from <https://www.natuurpunt.be/pagina/gewone-dwergvleermuis>
- Nauta, R., & Pot, A. (2019). *Het Prentenboek* (B. Olbers & N. Branderhorst, Eds.; Eerste druk). Uitgeverij EXTRA i.s.m. Uitgeverij kleine Uil.
- Netwerk Groene Bureaus. (2017). *Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming: Vol. juli*. www.netwerkgroenebureaus.nl
- Turnhout, S. (2021). *Basisboek Veldbiologie - Zelf de natuur in* (T. Duut, Ed.; Tweede druk). KNNV Uitgeverij.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, & Zoogdiervereniging. (2021). *Vleermuisprotocol 2021*. Netwerk Groene Bureaus.
- Vleermuiswerkgroep Nederland (VLEN). (n.d.). *Vleermuis.net*. Retrieved July 12, 2022, from <https://www.vleermuis.net/>
- Zoogdiervereniging. (n.d.). *Zoogdiersoorten - Vleermuizen*. Retrieved July 12, 2022, from <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten?filterterm=197>
- Van Diepenbeek, A. (2007). *Veldgids Diersporen*. (A. van Diepenbeek; 3e druk). KNNV Uitgeverij.

Bijlage I – Werkwijze visuele inspectie en sporenonderzoek

Beoordeling inspecteerbaarheid object

Voor het uitvoeren van een kwalitatief goede visuele inspectie en sporenonderzoek moeten alle delen van het te inspecteren object met groot materieel of ladder bereikbaar zijn. Voordat de visuele inspectie en sporenonderzoek zijn gestart, is de inspecteerbaarheid van het object bepaald. De inspecteerbaarheid wordt beïnvloed door:

- Bereikbaarheid van een object: dit wordt bepaald door de nabijheid van gebouwen, verkeer en bomen.
- Luwtes in en rondom een object: Luwtes in en bij een object kunnen ontstaan door verschillende niveaus, lagen en hoeken.
- Te inspecteren ruimtes in een object: Een object kan twee soorten ruimtes hebben, namelijk spleetvorming (spouw) en hollere ruimtes (zolder etc.). Het soort ruimte bepaald de noodzakelijke toegankelijkheid en inspectiemethode.

De inspecteerbaarheid van het gebouw is altijd op basis van digitaal beschikbare informatie ingeschat. Alleen wanneer uit de digitale veldverkenning blijkt dat een object volledig te inspecteren is, wordt de visuele inspectie en sporenonderzoek uitgevoerd.

Wanneer tijdens de uitvoering van de visuele inspectie en sporenonderzoek blijkt dat de inspecteerbaarheid onvoldoende was, wordt dit beschreven.

Visuele inspectie

Tijdens de visuele inspectie zijn alle geschikte openingen, scheuren en ruimtes visueel geïnspecteerd op de aanwezigheid van individuen en sporen van beschermde soorten die tot op heden gebruik hebben gemaakt van de te inspecteren object(en). Hierbij is gebruik gemaakt van een zaklamp en endoscoop (type DEPSTECH Dual Lens 1080P Borescope Inspection 4.3" met Ø 7,9mm). Holle en grotere ruimtes zijn, indien aanwezig en mogelijk, fysiek betreden voordat deze volledig zijn onderzocht op de aanwezigheid van individuen en sporen van beschermde soorten. De visuele inspectie heeft systematisch plaatsgevonden, zodat er geen openingen zijn vergeten. Tijdens de visuele inspectie is gebruik gemaakt van groot materieel en, indien noodzakelijk, een ladder.

Het onderzoek wordt altijd met minimaal twee personen uitgevoerd. Het uitvoeren van de visuele inspectie met minimaal twee personen heeft twee voordelen. Als eerste zorgt het vier ogen principe voor een controle op dat alle geschikte openingen, scheuren en ruimtes visueel worden geïnspecteerd. Als tweede zorgt het vier ogen principe voor een kwalitatief klankbord, waardoor de situatie van de gevonden individuen en sporen van beschermde soorten op locatie besproken en bediscussieerd worden.

Beoordeling van sporen van beschermde soorten

Op basis van de aan- en afwezigheid van individuen, sporen en nesten van beschermde soorten kunnen conclusies worden getrokken over het gebruik van het gebouw door beschermde soorten. De conclusies worden getrokken op basis van de meest recente ecologische kennis.

DNA-analyses

Wanneer de aangetroffen poepsporen niet onderscheidend genoeg zijn, kan ervoor worden gekozen om de poepsporen te laten analyseren. Tijdens de analyse wordt op basis van DNA de soort bepaald. De hoeveelheid benodigde DNA-analyses is bepaald op basis van de hoeveelheid en soort sporen die zijn gevonden, de bouwkundige aspecten van het te inspecteren object en in overeenstemming met de opdrachtgever. MIECON B.V. analyseert, indien noodzakelijk, de poepsporen niet zelf, maar heeft dit uitbesteed aan

Datura Molecular Solutions B.V., een moleculair laboratorium gespecialiseerd in monitoring van soorten en soortgroepen door DNA-technieken.

Wanneer DNA-analyses noodzakelijk zijn, heeft MIECON B.V. tijdens de visuele inspectie poepsporen verzameld. Tijdens het verzamelen van de poepsporen is gebruik gemaakt van speciale verzamelkits van Datura Molecular Solutions B.V. en zijn de bijbehorende hygiëne maatregelen ter voorkoming van vervuiling van de monsters in acht genomen.

Ecologische onderbouwingen en onderzoeksprotocollen

De visuele inspectie en sporenonderzoek wordt altijd uitgevoerd op basis van de meest recente ecologische kennis en beschikbare onderzoeksprotocollen. Daarbij kan de visuele inspectie en sporenonderzoek alleen worden uitgevoerd door een ecologisch deskundige met ervaring op het gebied van endoscopisch onderzoek.

Ecologisch deskundige

Een sporenonderzoek naar beschermde soorten kan alleen uitgevoerd door een ter zake kundige met kennis over het gedrag en de ecologie van beschermde soorten (waaronder vleermuizen, huismus, gierzwaluw, marterachtigen en uilen). Daarnaast is het belangrijk om bouwkundige kennis te hebben, zodat de geschiktheid en het gebruik van objecten door beschermde soorten beoordeeld kan worden. De medewerkers van MIECON beschikken over de ecologische en bouwkundige kennis die noodzakelijk is voor een goede uitvoering van sporenonderzoeken.

Vleermuizen

Voor de visuele inspectie en sporenonderzoek naar vleermuizen is geen vastgesteld onderzoeksprotocol beschikbaar. MIECON B.V., een ecologisch deskundige op het gebied van vleermuizen, heeft daarom een eigen onderzoeksmethodiek opgesteld op basis van kennis van ecologie van vleermuizen, veldkennis over het ontmoedigen van gebouwen en het ontwerpen en gebruik van mitigatieoplossingen door vleermuizen (bijlage II).

Huismus

Voor de visuele inspectie en sporenonderzoek naar huismus is gebruik gemaakt van het Soorteninventarisatieprotocol van het Netwerk Groene Bureaus (Netwerk Groene Bureaus, 2017). Wanneer het onderzoek heeft plaatsgevonden buiten het broedseizoen (half september t/m 1 maart) zijn tijdens het onderzoek dakpannen gelicht. Onder de gelichte dak- en gevelpannen is gezocht naar nesten van huismus. Op basis van de staat en opbouw van de nesten is vastgesteld of het nieuwe of oude nesten betreffen. Verder is op basis van de hoeveelheid nesten een inschatting gemaakt van het aantal broedparen van huismus dat gebruik maakt van een object.

Wanneer het onderzoek heeft plaatsgevonden in het broedseizoen (1 maart t/m half september), is eerst op afstand (vanaf het maaiveld) vastgesteld of de huismus gebruik maakt van een object. Hierbij is gelet op nestindicerend en territoriaal gedrag en de aanwezigheid van (poep)sporen (BIJ12, 2022). Vervolgens is op basis van de activiteit van huismus de vervolgactie bepaald:

- Wanneer er nestindicerend en territoriaal gedrag en (poep)sporen de huismus is vastgesteld, is op basis van nestindicerend en territoriaal gedrag en aanwezige (poep)sporen een inschatting gemaakt van het aantal broedparen dat gebruik maakt van het object. Hierbij zijn de eisen uit het Kennisdocument Huismus in acht genomen.
- Wanneer er geen activiteit van huismus bij een object is vastgesteld, is het object van dichtbij visueel geïnspecteerd. Tijdens de visuele inspectie is door middel van het lichten van dak- en gevelpannen vastgesteld of de huismus in het verleden gebruik

heeft gemaakt van het object. Vervolgens is op basis van de staat en opbouw van de nesten vastgesteld of het nieuwe of oude nesten betreffen. Verder is op basis van de hoeveelheid nesten een inschatting gemaakt van het aantal broedparen van huismus dat gebruik maakt van een object. Aangezien voorafgaand aan het lichten van dak- en gevelpannen is vastgesteld dat de huismus niet actief was bij het te inspecteren object, heeft het lichten van dak- en gevelpannen niet geleid tot een overtreding van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming.

Gierzwaluw

Voor de visuele inspectie en sporenonderzoek naar gierzwaluw is geen vastgesteld onderzoeksprotocol beschikbaar. Er is daarom gebruik gemaakt van dezelfde methode als voor de huismus. Hierbij is alleen het broedseizoen afwijkend, namelijk grofweg van 1 mei t/m 31 juli (BIJ12, 2023). Gierzwaluwnesten zijn door een ecologisch deskundige te onderscheiden van nesten van de huismus.

BIJLAGE II - ONDERZOEKSMETHODIEK SPORENONDERZOEK VLEERMUIZEN

In Nederland wordt onderzoek naar zoogdieren in natuurgebieden en stedelijk gebied uitgevoerd met cameravallen, diverse vangmethodes, sporenplankjes en determinatie van uitwerpselen. Vervolgens worden op basis van resultaten en kennis over de ecologie van soorten conclusies getrokken over individuen, leefgebied en verblijfplaatsen. Over de determinatie van zoogdieren op basis van afdrucken in de grond, sporenplankjes en uitwerpselen zijn diverse determinatieboeken uitgegeven (bijvoorbeeld Nauta & Pot, 2019; Turnhout, 2021). Informatie over sporen van vleermuizen ontbreekt vaak in de determinatieboeken. Toch is het onderzoeken van vleermuizen basis van sporen (vet-, veeg- en poepsporen) mogelijk. MIECON B.V. heeft op basis van jarenlange ervaring met het ontmoedigen van gebouwen en het inspecteren van boomholtes kennis over sporen van vleermuizen opgedaan en een onderzoeksmethode ontwikkeld waarmee op basis van deze sporen en de ecologie van vleermuissoorten verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen worden vastgesteld.

Om de onderzoeksmethode en keuzes toe te lichten, is als eerste informatie over de ecologie van vleermuizen samengevat op basis van Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12, 2017a), Kennisdocument Ruige dwergvleermuis (BIJ12, 2017d), Kennisdocument Rosse vleermuis (BIJ12, 2017c), Kennisdocument Gewone grootoorvleermuis (BIJ12, 2017b), Kennisdocument Watervleermuis (BIJ12, 2017e), De Zoogdierverseniging (Zoogdierverseniging, n.d.), Vleermuis.net (Vleermuiswerkgroep Nederland (VLEN), n.d.), het Vleermuisprotocol 2021 (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus & Zoogdierverseniging, 2021) en veldkennis en -ervaring van MIECON B.V. Vervolgens is de onderzoeksmethodiek van de visuele inspectie en sporenonderzoek naar vleermuizen toegelicht.

Verblijfplaatsen van vleermuizen

Vleermuizen maken gebruik van een netwerk van verblijfplaatsen. In de verblijfplaatsen is vaak voldoende bewegingsruimte voor vleermuizen om zich in te kunnen verplaatsen. Vleermuizen zoeken telkens de optimale plek waar ze zoveel mogelijk energie kunnen besparen, bijvoorbeeld door dicht bij de opening te gaan bij hitte of door dieper weg te kruipen om juist de warmte op te kunnen zoeken. Ook wisselen vleermuizen vaak (soms zelfs iedere nacht) van verblijfplaats. Hoeveel verblijfplaatsen een netwerk bevat, is afhankelijk van de soort, de geschiktheid van het leefgebied en de populatiedruk.

De verblijfplaatsen in het netwerk van vleermuizen kunnen verschillende functies hebben:

- Zomerverblijfplaatsen worden tijdens het gehele actieve seizoen van vleermuizen (april t/m oktober) gebruikt en kunnen één of meerdere dieren bevatten. De meeste mannelijke vleermuizen, onafhankelijk van de soort, leven solitair (met uitzondering van de winterslaapperiode). Grotere groepen mannelijke dieren zijn zeldzaam, maar worden wel eens aangetroffen. Daarnaast leven vrouwelijke dieren vaak in grotere groepen. Er wordt daarom vaak onderscheid gemaakt tussen kleine zomerverblijfplaatsen (1 tot 10 dieren, waarbij 1 tot 3 dieren het meest voorkomend is) en grote zomerverblijfplaatsen (10 tot 20 dieren, deze zijn minder voorkomend). Zomerverblijfplaatsen worden gevonden achter elke geschikte openingen en ruimtes in gebouwen en bomen.
- Kraamverblijfplaatsen worden tijdens het kraamseizoen (15 mei t/m 31 juli) bewoond door kraamgroepen (vrouwelijke dieren met jongen). Vanaf 1 mei kunnen kraamverblijfplaatsen al verkend worden en restanten van de kraamkolonie kunnen tot eind augustus gebruik blijven maken van de kraamverblijfplaatsen. Ze worden gevonden in grotere ruimtes met voldoende wegkruipmogelijkheden, microklimaten en bufferende werking tijdens de heetste maanden van het jaar. Ook betreffen kraamverblijfplaatsen altijd ruimtes die tijdens de zomer voldoende warm blijven, maar ook niet te veel opwarmen door de zon.

- Paarverblijfplaatsen worden tijdens het paarseizoen gebruikt door vleermuizen om te paren. Voor sommige vleermuissoorten betreft dit een zeer specifieke periode van het jaar (grootweg 15 augustus t/m 31 september). Andere soorten, zoals meervleermuis, paren vanaf het najaar (augustus/september) t/m het voorjaar (maart) in en rondom de winterverblijfplaatsen. Van weer andere soorten, zoals de laatvlieger, is zeer weinig bekend over het paargedrag. In de paarperiode nemen mannetjes een paarterritoria in. Een paarterritorium bevat één of meerdere paarverblijfplaatsen. Vaak worden zomerverblijfplaatsen van solitaire mannetjes ook gebruikt als paarverblijfplaats. Daarnaast kunnen paarverblijfplaatsen bij sommige soorten bestaan uit zeer ondiepe plekken, bijvoorbeeld achter een luik, regenpijp of boomschors.
- Winterverblijfplaatsen worden gebruikt tijdens de inactieve periode van vleermuizen (november t/m maart). Het betreffen altijd grotere vorstvrije ruimtes met voldoende microklimaten en wegkruipmogelijkheden. De meeste soorten verblijven gedurende de winter in grotere groepen, waarbij ook verschillende soorten bij elkaar in hetzelfde verblijf kunnen gaan zitten. Er zijn echter ook dieren die solitair overwinteren. Daarnaast kunnen dieren ook tijdens de winterperiode nog wisselen van verblijfplaats. Dit is bijvoorbeeld bekend van gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis. Van enkele soorten, zoals laatvlieger, is weinig bekend over de overwintering.

Afhankelijk van de soort verblijfplaats (spouw, zolder, boomholte, ruimte achter de regenpijp) kunnen de verblijfplaatsen één of meerdere functies hebben in het netwerk van vleermuizen. Aangezien een verblijfplaats over het algemeen onderdeel zijn van één of meerdere netwerken, vervullen diepere verblijfplaatsen vaak verschillende functies.

Tijdens de visuele inspectie en sporenonderzoek wordt op basis van sporen en de bouwkundige aspecten van een verblijfplaats beoordeeld welke functie een gevonden verblijfplaats vervult in het netwerk van vleermuizen. Aangezien op basis van uitwerpselen geen functie aan een verblijfplaats kan worden gekoppeld, maar wel op basis van de opbouw van sporen de grote van een verblijfplaats kan worden bepaald, wordt er tijdens een visuele inspectie en sporenonderzoek vooral gesproken over kleine en grote verblijfplaatsen die de functie kunnen vervullen van een zomer-, paar-, kraam- en/of winterverblijfplaats. Hiervoor zijn een aantal uitgangspunten¹ op basis van de ecologie van diverse soorten opgesteld.

De uitgangspunten worden afhankelijk van de leefwijze van een aangetroffen soort aangepast². De visuele inspectie en sporenonderzoek kan daardoor alleen worden uitgevoerd door een deskundige op het gebied van vleermuizen. Daarnaast moet de deskundige ook voldoende bouwkundige kennis hebben, zodat de ecologie van de vleermuizen gekoppeld kan worden aan de locaties waar individuen en/of sporen van vleermuizen worden aangetroffen.

Soort specifieke eisen verblijfplaatsen

De vleermuissoorten in Nederland kunnen worden opgedeeld in vier groepen, namelijk gebouw- en/of boombewonend en spleet- en/of holtebewonend. Afhankelijk van de soort en de periode in het jaar kunnen vleermuizen worden ingedeeld in één of meerdere groepen. Daarnaast zijn er meer opportunistische soorten, zoals gewone dwergvleermuis

¹ Voorbeelden van uitgangspunten van de meest voorkomende soorten (gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger) betreffen:

- Kleine verblijfplaatsen betreffen altijd zomer- en paarverblijfplaatsen van maximaal één of enkele dieren. Dit wordt, indien mogelijk, op basis van bouwkenmerken verder gespecificeerd.
- Grote verblijfplaatsen betreffen altijd grote zomer-, kraam- en/of winterverblijfplaatsen. Dit wordt, indien mogelijk, op basis van bouwkenmerken verder gespecificeerd.

² Voor de zeldzamere soort meervleermuis zijn de uitgangspunten bijvoorbeeld:

- Kleine verblijfplaatsen betreffen altijd een zomerverblijfplaats maximaal één of enkele dieren.
- Grote verblijfplaatsen betreffen altijd kraam- en/of winterverblijfplaatsen. Dit wordt, indien mogelijk, op basis van bouwkenmerken verder gespecificeerd.
- Een winterverblijfplaats betreft altijd een paarverblijfplaats.

en gewone grootoorvleermuis, en soorten die veel specifiekere eisen stellen aan hun verblijfplaatsen en leefomgeving, zoals meervleermuis en watervleermuis. Tijdens de visuele inspectie en sporenonderzoek wordt altijd rekening gehouden met de ligging van de te inspecteren objecten in de omgeving, de bouwkundige aspecten van de voor vleermuizen geschikte ruimtes en de hoeveelheid sporen die worden aangetroffen.

Locaties verblijfplaatsen en sporen

Verblijfplaatsen van vleermuizen worden in elke geschikte ruimte en holte gevonden wanneer deze toegankelijk is voor vleermuizen. In Nederland is naar schatting rond de 95% van de gebouwen geschikt voor vleermuizen. Bomen met een diameter groter dan 30 cm kunnen holtes ontwikkelen en daarmee geschikt zijn voor vleermuizen. Daarbij ontwikkelen bepaalde boomsoorten sneller holtes dan andere boomsoorten. Wanneer er wordt gesproken over verblijfplaatsen, wordt er onderscheid gemaakt tussen diepe verblijfplaatsen, geschikt als grote zomer-, kraam- en winterverblijfplaats, en ondiepe verblijfplaatsen, vaak alleen geschikt als kleine zomer- en paarverblijfplaats. Daarnaast kan een verblijfplaats meerdere invliegopeningen hebben.

Tijdens de visuele inspectie en sporenonderzoek worden alle ruimtes die toegankelijk zijn door middel van potentieel geschikte invliegopeningen onderzocht op de aanwezigheid van veeg- en poepsporen (zie herkennen verblijfplaatsen op basis van sporen). Wanneer individuen of sporen van vleermuizen worden aangetroffen, wordt op basis van bouwkenmerken bepaald hoe groot de beschikbare ruimte is, tot waar de vleermuizen toegang hebben, voor welke vleermuizen de ruimtes geschikt zijn en wordt een inschatting gemaakt van hoe klimaatvast de ruimtes zijn. Ook kan de activiteit in de omgeving, de hoeveelheid verlichting in de omgeving, de stoffigheid en de tocht in en rondom een verblijfplaats invloed hebben op het gebruik van een geschikte ruimte door vleermuizen. Ook dit wordt tijdens het onderzoek in beeld gebracht.

Herkennen verblijfplaatsen op basis van sporen

Het sporenonderzoek naar vleermuizen is vergelijkbaar met de onderzoeksmethodes sporenplankjes en determinatie van uitwerpselen. Er zijn twee soorten sporen die kunnen worden onderscheiden: uitwerpselen (poepsporen) en veeg- en vetsporen. Poepsporen van vleermuizen worden gevonden aan de buitenschil van objecten (bijvoorbeeld op gevels, raamkozijnen, lekdorpsels, zonneschermen en boomschors) en aan de binnenzijde van objecten (open ruimtes die vleermuizen gebruiken om in te verblijven). Vet- en veegsporen worden gevonden op oppervlaktes waar vleermuizen regelmatig en veelvuldig langs bewegen en schuren. Naast de sporen die duiden op aanwezigheid, wordt er ook gezocht naar sporen die duiden op de afwezigheid van vleermuizen.

Om een verblijfplaats van vleermuizen vast te stellen op basis van sporen is het **niet** noodzakelijk de gehele ruimte tot op de cm te controleren op de aanwezigheid van sporen. Sporen van vleermuizen zijn altijd te vinden binnen 1 tot 1,5 m van een invliegopening, zowel aan de binnenkant als buitenkant van een verblijfplaats. Daarbij wordt er tijdens een sporenonderzoek altijd gelet op een combinatie van factoren en op de bouwkundige aspecten. Wanneer tijdens het sporenonderzoek blijkt dat de potentieel geschikte ruimtes voor vleermuizen onvoldoende te overzien zijn, kan aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn. Indien dit het geval is, wordt dit altijd geadviseerd.

Poepsporen

Uitwerpselen van vleermuizen lijken qua kleur en grootte op de uitwerpselen van muizen. Toch zijn er duidelijke verschillen. Muizenkeutels zijn wanneer ze vers zijn smeerbaar, oftewel kleiachtig van structuur. Wanneer muizenkeutels oud worden, drogen ze uit en worden ze hard. Verse vleermuispoepjes zijn niet smeerbaar, maar hebben een

zandachtige structuur; ze vallen uit elkaar bij aanraking. Ook wanneer de poepjes uitdrogen, blijven ze zanderig. Daarnaast is de kleur tussen muizenkeutels en vleermuispoepjes toch verschillend. Vleermuiskeutels glimmen, omdat deze zijn opgebouwd uit kleine stukjes insectenschildjes. Oudere vleermuispoepjes worden dofzwart, maar behouden het glimmende aspect wanneer ze verpulveren onder druk.

Ook de locaties waar uitwerpselen van vleermuizen worden aangetroffen, verschilt van muizen. Muizenkeutels worden alleen gevonden op locaties waar muizen lopen, langs randen van ruimtes en rondom de nesten. Vleermuizen poepen daarentegen tijdens het in- en uitvliegen van hun verblijfplaats, tijdens het foerageren (rondvliegen) en in hun verblijfplaatsen waar ze vaak in het midden hangen. De uitwerpselen blijven achter op schuine oppervlaktes en op onregelmatigheden in horizontale en verticale oppervlaktes. Vleermuizen foerageren na het uitvliegen eerst dicht bij hun verblijfplaats, voordat ze vertrekken naar het foerageergebied. Wanneer vleermuizen poepen tijdens het foerageren, worden de poepjes gevonden midden op muren, ramen en andere objecten waar ze langs zijn gevlogen. De poepjes worden ver weg van geschikte invliegopeningen gevonden en hebben een random patroon. Ook gedurende de nacht kunnen vleermuizen (meermaals) terugkeren naar hun verblijfplaats en verblijfplaatsindicerend gedrag vertonen (aantikken). Wanneer vleermuizen poepen bij het in- en uitvliegen of tijdens het aantikkende gedrag, blijven de poepjes hangen op de oppervlaktes in en rondom de invliegopeningen. Als een invliegopening regelmatig of door meerdere dieren wordt gebruikt of wanneer er aantikkend gedrag heeft plaatsgevonden, dan is er een opbouw van poepsporen in en rondom de invliegopening zichtbaar. Ook een enkele keer in- en uitvliegen kan herkend worden aan het achterblijven van één of enkele poepjes.

Uitwerpselen in verblijfplaatsen worden altijd gevonden onder de locaties waar de vleermuizen hangen. Bij spleetbewonende soorten worden poepsporen gevonden op onregelmatigheden in de schuine oppervlaktes, zoals metselbaarden en spouwankers, en op de bodem van de ruimte zoals de spouw. Bij holbewonende soorten worden de poepsporen vooral gevonden middenin de ruimte, bijvoorbeeld middenop de zoldervloer. Wanneer een verblijfplaats veelvuldig en/of door veel dieren gebruikt wordt, vindt er een opbouw van uitwerpselen plaats in en rondom invliegopeningen en in de verblijfplaats. Bij kraamverblijfplaatsen die jaarlijks in gebruik worden genomen, kunnen zelfs lagen ontstaan die kunnen fungeren als jaarringen van bomen. De opbouw van sporen wordt daarom gebruikt voor het bepalen van de grote, en daarmee ook de functie, van een verblijfplaats.

Veeg- en vetsporen

Veeg- en vetsporen van vleermuizen ontstaan als de huid van de vleermuizen veelvuldig langs een locatie schuurt. Vaak betreffen dit in- en uitvliegopeningen en smalle doorgangen in verblijfplaatsen die zeer regelmatig gebruikt worden. Veeg- en vetsporen zijn te vergelijken met de vettige laag die mensen achterlaten op oppervlaktes die veel worden aangeraakt (bijvoorbeeld trapleuningen en deurknoppen). De aanwezigheid van vet- en veegsporen zijn daarom een sterke aanwijzing voor de intensiteit waarmee een verblijfplaats wordt gebruikt.

Ook kan regelmatige gebruik van een opening zorgen voor 'slijtage' van de invliegopening. Randen worden vaak wat afgestomd door de erosie van het materiaal. Openingen met scherpe randen worden vaak niet gebruikt door vleermuizen.

Sporen van afwezigheid

Naast sporen van aanwezigheid van vleermuizen (vet-, veeg- en poepsporen), wordt er ook gekeken naar sporen van afwezigheid van vleermuizen. Vleermuizen maken alleen gebruik van vrije invliegopeningen en het gebruik van een invliegopening door

vleermuizen houdt de invliegopening ook relatief vrij en schoon (op sporen van aanwezigheid na). Openingen die gevuld zijn met stof en spinrag worden niet gebruikt voor vleermuizen. Daarnaast zijn vleermuizen relatief schone dieren. Ze gaan niet tussen vuil zitten. Wanneer een ruimte te stoffig is, te tochtig is, te veel spinrag bevat en/of te gevuld is met rotzooi of uitwerpselen, dan wordt een ruimte oninteressant om als verblijfplaats te gebruiken. Wanneer er geen sporen van aanwezigheid worden aangetroffen in of op een object, dan kan de aanwezigheid van stof, tocht, spinrag en rotzooi een bevestiging zijn voor de afwezigheid van vleermuizen in een object.

Tijdens een sporenonderzoek wordt daarom altijd naar een combinatie van factoren gekeken. Alleen de aanwezigheid van stof, tocht, spinrag of rotzooi in een ruimte is onvoldoende om vleermuizen in een object uit te sluiten.

Determineren op basis van vleermuissporen

Net zoals bij grondgebonden zoogdieren is de vorm, grootte en opbouw van vleermuispoep kenmerkend voor specifieke soorten. Zo zijn poepjes van gewone en ruige dwergvleermuis aanmerkelijk kleiner dan poepjes van laatvlieger en bevatten poepjes van gewone grootvleermuis vaak onafgebroken delen van vleugels van motten en vlinders. Op basis van jarenlange ervaring zijn deskundigen van MIECON B.V. in staat om op basis van de uitwerpselen een inschatting te maken van de soort vleermuis dat gebruik maakt van een verblijfplaats (vergelijkbaar met determinatiekaarten van grondgebonden zoogdieren).

Om de soort wetenschappelijk vast te stellen, kunnen uitwerpselen ter verificatie onderzocht worden op DNA. Op basis van de DNA-analyse kan het gebruik van de verblijfplaatsen door een vleermuissoort onomstotelijk bewezen worden.

Zichtbaarheid van sporen over tijd

Vleermuissporen vergaan zeer langzaam. Weersinvloeden kunnen het proces versnellen, net zoals schoonmaakacties van ramen, kozijnen en gevels. Toch kunnen vet-, veeg en poepsporen van vleermuizen weken, soms maanden, zichtbaar blijven op door het weer belaste oppervlakten. Een enkele regenbui is niet (altijd) voldoende voor het volledig wegspoelen van vleermuissporen. Vet-, veeg en poepsporen op locaties die niet onderhevig zijn aan weersinvloeden of schoonmaakacties (bijvoorbeeld een spouw, ongebruikte zolderruimte of boomholte) kunnen 10 tot 20 jaar bewaard blijven. Tijdens een sporenonderzoek worden daarom niet alleen recent actieve verblijfplaatsen gevonden, maar ook verblijfplaatsen die al jaren niet meer in gebruik zijn. Tijdens een sporenonderzoek wordt daarom onderscheid gemaakt tussen recent gebruikte verblijfplaatsen (maximaal een paar maanden oud) en oude verblijfplaatsen (verblijfplaatsen die al minimaal een jaar niet in gebruik zijn genomen).

Op basis van resultaten van sporenonderzoeken en verblijfplaatsen gevonden tijdens het ontmoedigen van gebouwen schat MIECON B.V. in dat tijdens een sporenonderzoek minimaal twee- tot viermaal zoveel verblijfplaatsen worden gevonden als tijdens onderzoek conform Vleermuisprotocol (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging, 2021).

Definities

In tabel II.1 staan de belangrijkste definities samengevat waarmee de resultaten van de visuele inspectie en sporenonderzoek worden beschreven. De definities zijn overeenkomstig met de definities uit de bovenstaande tekst.

Tabel II.1: Tabel met belangrijke definities over de ecologie van vleermuizen. De definities staan op alfabetische volgorde.

Definitie	Uitleg
Diepe verblijfplaatsen	Verblijfplaatsen op locaties dieper in een object. Deze verblijfplaatsen zijn klimaat vast(er). Voorbeelden zijn spouwmuren, (geïsoleerde) zolders, bunkers en boomholtes.
Grote verblijfplaatsen	Zomer-, kraam- en winterverblijfplaatsen >5 of 10 dieren. Dit is afhankelijk van de vleermuissoort.
Invliegopening	Een opening, meestal spleetvormig, die een vleermuis gebruikt om toegang te krijgen tot een verblijfplaats. Openingen met scherpe randen worden vaak niet gebruikt door vleermuizen.
Kleine verblijfplaatsen	Zomer-, paar en (solitaire) winterverblijfplaatsen van <5 of 10 dieren. Dit is afhankelijk van de vleermuissoort.
Kraamverblijfplaats	Een verblijfplaats waar in het kraamseizoen (15 mei t/m 31 juli) een kraamkolonie verblijft. Vanaf 1 mei kunnen kraamverblijfplaatsen al verkend worden en restanten van de kraamkolonie kunnen tot eind augustus gebruik blijven maken van een kraamverblijfplaats.
Ondiepe verblijfplaatsen	Verblijfplaatsen op oppervlakkige locaties in een object. Deze verblijfplaatsen zijn weinig klimaatvast. Voorbeelden zijn verblijfplaatsen achter boeiboorden, gevelbekleding, spleten bij steunberen van balkons en galerijen, regenpijpen en boomschors.
Oude verblijfplaats	Een verblijfplaats die al minimaal een jaar niet in gebruik zijn genomen door vleermuizen.
Paarverblijfplaats	Een verblijfplaats waar gedurende de paarperiode gepaard wordt. De paarperiode is per soort verschillend.
Potentieel geschikte invliegopening	Een (spleetvormige) opening van minimaal 1 (in uiterste gevallen 0,8) bij 3,5 cm waar de kleine vleermuissoorten in Nederland doorheen passen. Van de grotere vleermuissoorten wordt aangenomen dat zij minimaal 1,5 bij 4 cm nodig hebben aan ruimte om doorheen te passen. <u>Wetenschappelijke onderbouwing:</u> De dwergvleermuizen zijn de kleinste vleermuissoorten in Nederland. De gewone dwergvleermuis heeft ongeveer een afmeting van 36 tot 51 mm, waardoor deze past in een luciferdoosje (Natuurpunt, n.d.). In uiterste gevallen maken ze gebruik van openingen van 0,8 cm breed (vaker betreffen het openingen van minimaal 1,5 cm breed)(BIJ12, 2017a). De laatvlieger en rosse vleermuis zijn de grootste vleermuissoorten in Nederland en hebben een kop-romplengte van maximaal 85 mm (BIJ12, 2017c). Aangezien weinig bekend is over de breedte van de romp wordt aangenomen dat een invliegopening van 1,5 tot 2 cm voldoende is voor grote vleermuissoorten.
Recent gebruikte verblijfplaats	Een verblijfplaats die in de afgelopen recente maanden is gebruikt door vleermuizen.
Sporen van afwezigheid	De aanwezigheid van (veel) stof, tocht, spinrag en rotzooi in potentiële invliegopening en ruimtes geschikt voor vleermuizen.
Sporen van aanwezigheid	Veeg- vet en poepsporen van vleermuizen die duiden op de aanwezigheid van vleermuizen in de omgeving of in een ruimte.
Verblijfplaats	De ruimte waarin een vleermuis gedurende de dag verblijft, bijvoorbeeld een spouw(deel), zolder, boomholte, ruimtes achter regenpijpen en boomschors etc. Een verblijfplaats kan meerdere invliegopening bevatten.
Winterverblijfplaats	Een verblijfplaats waar vleermuizen overwinteren gedurende de inactieve periode (november t/m maart).

BIJLAGE III – FOTOVERSLAG

Het fotoverslag is automatisch gegenereerd met de webapplicatie van MIECON B.V.³ Het fotoverslag is opgebouwd uit:

- Projectinformatie;
- Datum waarop de pdf gegenereerd is (niet de datum van de uitgevoerde werkzaamheden!);
- 2 foto's per pagina;
- Een beschrijving per foto;
- Een kaart met het GPS-punt waarop de foto is gemaakt. Deze kaart wordt alleen weergegeven indien er GPS-gegevens beschikbaar zijn. De GPS-gegevens kunnen een standaardafwijking van 3 tot 12m hebben.

Eigendomsrecht foto's en fotoverslag

Alle foto's en het fotoverslag zijn en blijven eigendom van MIECON. Het fotoverslag mag alleen met een juiste en volledige bronvermelding gebruikt worden voor project gerelateerde doeleinden. De foto's in het fotoverslag mogen niet zonder toestemming en voorwaarden van MIECON B.V. gekopieerd worden uit het verslag en gebruikt worden in andere verslagen of voor andere doeleinden. Wie zonder toestemming een foto uit het fotoverslag gebruikt voor niet project gerelateerde doeleinden, maakt inbreuk op het auteursrecht. Het doet niet ter zake of het gebruik commercieel is, of de naam van de auteur vermeld wordt, of wat dan ook. Bij ontdekking van illegaal gebruik van een foto wordt de een licentieprij in rekening gebracht dat recht doet aan het soort gebruik en de duur ervan.

³ Disclaimer: Het fotoverslag is automatisch gegenereerd door de webapplicatie van MIECON B.V. Het fotoverslag kan daardoor automatisch gegenereerde fouten bevatten. Wanneer deze fouten zich voordoen en storend zijn, kunnen de fouten worden gemeld bij de desbetreffende projectleider. De fouten worden dan opgelost en er wordt een nieuw fotoverslag verstrekt aan de opdrachtgever. Wij vragen hiervoor uw begrip.

Bijlage 3 Fotorapportage bij visuele inspectie en sporenonderzoek

Fotoverslag uitgevoerde werkzaamheden

Visuele inspectie en sporenonderzoek te Heerlen

Colofon
Opdrachtgever
Contactpersoon

Geonius Groep B.V.

Kenmerk
Datum pdf
Projectleider
Soortwerkzaamheden

2023-0236
06-03-2024

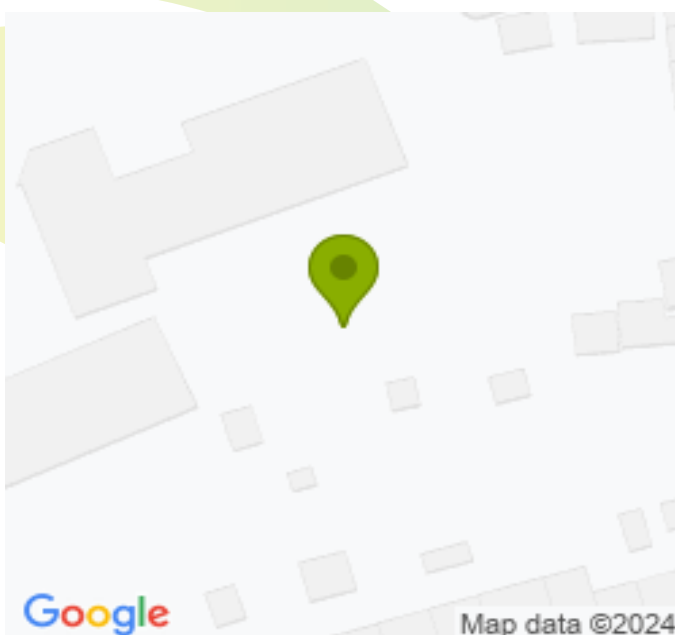
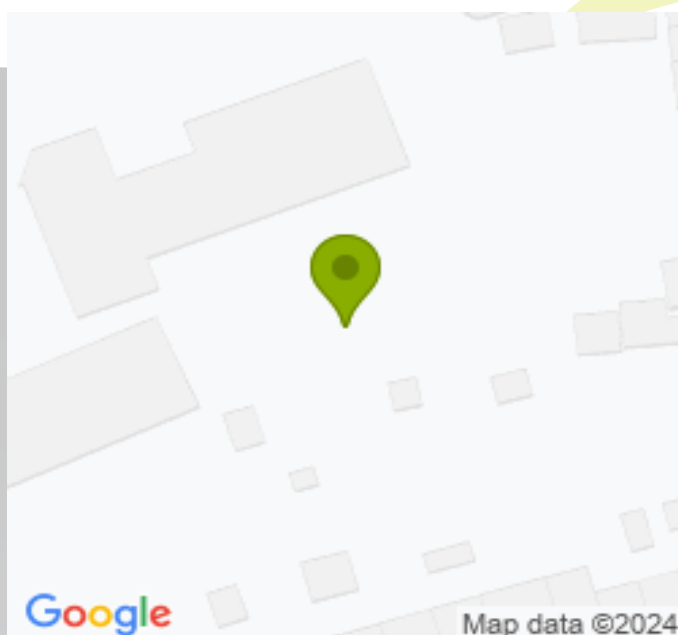
Inspectie en sporenonderzoek

Projectnaam : Visuele inspectie en sporenonderzoek te Heerlen
Kenmerk : 2023-0236
Datum pdf : 06-03-2024

Een overzichtsfoto van een derde deel van de bebouwing, genomen vanaf het centrale punt van het plangebied aan de Oude Kerkstraat 21 te Heerlen. Het betreffen hier gebouw 1 en schuur 2 en 3.

Een overzichtsfoto van het centrale deel van het plangebied. Links gebouw (3), recht vooruit gebouw (4) en rechts gebouw (5) welke halfopen is.

Projectnaam : Visuele inspectie en sporenonderzoek te Heerlen
Kenmerk : 2023-0236
Datum pdf : 06-03-2024

Overzichtsfoto schuur 6 (rechts) en 7 (links).

Overzichtsfoto van de halfopen schuur 7.

Projectnaam : Visuele inspectie en sporenonderzoek te Heerlen
Kenmerk : 2023-0236
Datum pdf : 06-03-2024

De manbak van de hoogwerker is naar de nok van gebouw 2 gebracht, alwaar met zaklamp is gezocht naar sporen.

De westkant van gebouw nummer (2) wordt geïnspecteerd. Achter de loshangende planken bevonden zich hier houten platen.

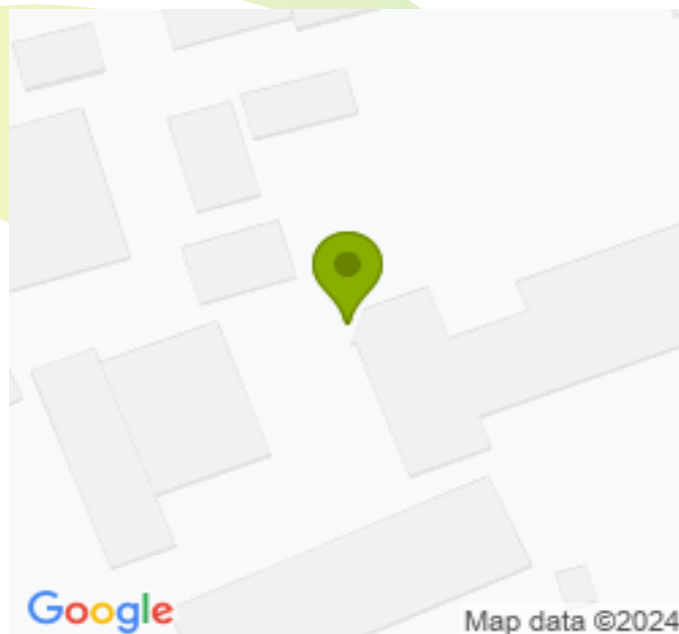

Projectnaam : Visuele inspectie en sporenonderzoek te Heerlen
Kenmerk : 2023-0236
Datum pdf : 06-03-2024

Zolder met asbest platen (schuur 4). De vloer is tevens te dun om er veilig op te kunnen lopen.

Op de zolder van schuur 2 zijn er vele potentiële invliegopeningen.

Projectnaam : Visuele inspectie en sporenonderzoek te Heerlen
Kenmerk : 2023-0236
Datum pdf : 06-03-2024

De dunne, verrotte zoldervloer van gebouw 8 waar niet op gestaan kan worden en waar dus ook niet volledig kan worden geïnspecteerd.

De voorkant van gebouw (2). De hier zichtbare overstekende rij planken biedt toegang tot het pand.

Voorgevel gebouw 8, met kieren die naar de zolderruimte onder de dakpannen leiden.

Inspectie van een klein gat, direct onder een draagbalk van gebouw 8.

Projectnaam : Visuele inspectie en sporenonderzoek te Heerlen
Kenmerk : 2023-0236
Datum pdf : 06-03-2024

Projectnaam : Visuele inspectie en sporenonderzoek te Heerlen
Kenmerk : 2023-0236
Datum pdf : 06-03-2024

Het pannendek van gebouw 8. Er is hier geen dakbeschot aanwezig, waardoor direct onder het pannendek geen vogels kunnen verblijven of er een nest kunnen bouwen.

De zijgevel van het stenen gebouw (8) waaraan de tuin van de buurman grenst. Hier zijn geen sporen aangetroffen, maar toegang tot het gebouw is voor dieren ook hier eenvoudig te verkrijgen.

Projectnaam : Visuele inspectie en sporenonderzoek te Heerlen
Kenmerk : 2023-0236
Datum pdf : 06-03-2024

Projectnaam : Visuele inspectie en sporenonderzoek te Heerlen
Kenmerk : 2023-0236
Datum pdf : 06-03-2024

Wanneer een dakpan wordt weggehaald, wordt dit zichtbaar: open geknaagde gaten in het dakbeschoot en diverse krabsporen. Het is niet duidelijk welke soort dit heeft veroorzaakt.

Het dak van schuur 6 loopt af naar de achtertuin van de buren, waar zich bomen, struiken en andere beschutting bevinden.

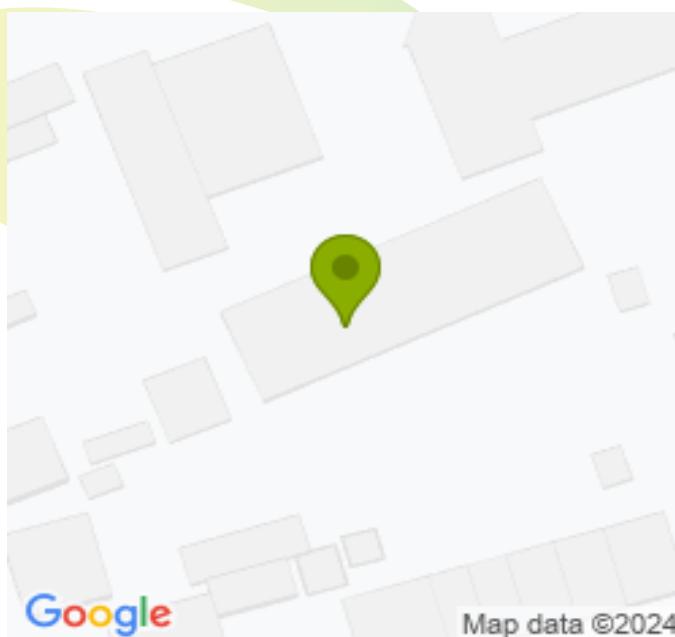

Projectnaam : Visuele inspectie en sporenonderzoek te Heerlen
Kenmerk : 2023-0236
Datum pdf : 06-03-2024

Onder de nokpannen van gebouw 6 is veel ruimte om te nestelen (vogel) of te verblijven (vleermuis & vogel).

Openingen in het pannendek. De toegang tot deze schuur is ook van bovenaf eenvoudig voor diverse vogelsoorten.

Projectnaam : Visuele inspectie en sporenonderzoek te Heerlen
Kenmerk : 2023-0236
Datum pdf : 06-03-2024

Een blik op de nok van gebouw (7), waar meerdere oude vogelnesten zijn aangetroffen op de diverse dikke balken.

Toegang tot gebouw (7), inclusief een landingsbaan en een heldere looproute.

Projectnaam : Visuele inspectie en sporenonderzoek te Heerlen
Kenmerk : 2023-0236
Datum pdf : 06-03-2024

De hoek van gebouw (7), geheel achteraan, daar waar de erfgrans ligt met de langgerekte tuin van de buurman. Ook hier veel ontbrekende plankdelen.

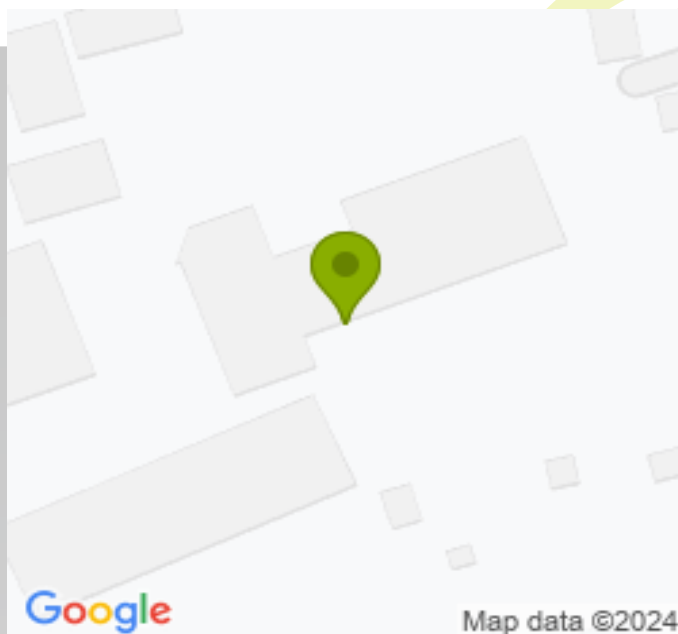
Mogelijke invliegopeningen onder de dakpannen van gebouw 3.

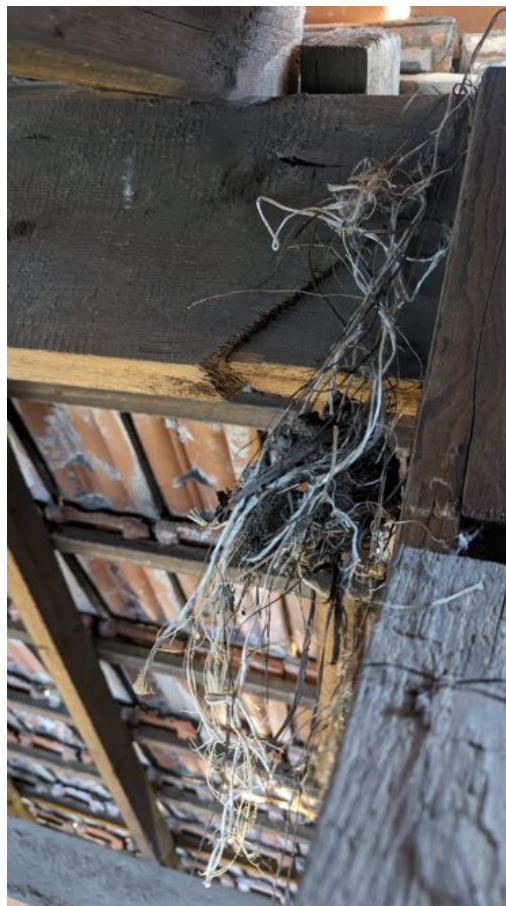
De buitenkant van de hoek tussen gebouwen (4) en (5). Hier valt te zien dat er veel ruimte is om onder het pannendek te kruipen/vliegen.

Spouwmuur onderzoek d.m.v. een endoscoop, in een open stootvoeg bij de dakrand bij gebouw (1). Er werden hier geen (sporen van) vleermuizen gevonden, maar er kon niet worden uitgesloten dat er zich vleermuizen in de spouw bevonden of dat zij het als verblijfplaats gebruiken of gebruikt hebben.

Onder het dak van gebouw 5 bevindt zich een duiven nest.

Een oud boerenwaluwnest in de nok van schuur 6.

Projectnaam : Visuele inspectie en sporenonderzoek te Heerlen
Kenmerk : 2023-0236
Datum pdf : 06-03-2024

Duivennest op een draagbalk, aangetroffen op de hoek van gebouw 6.

Duivennest onder het dak van gebouw 7.

Op de verdiepingsvloeren van de opslagruimtes werden steenmarter uitwerpselen gevonden (gebouw 5).

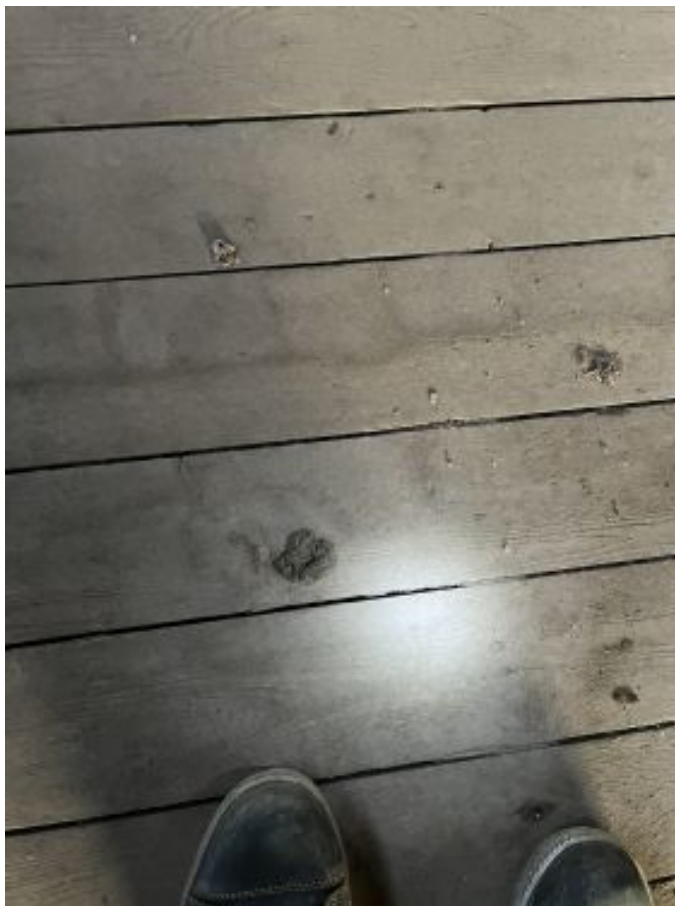

Vossen uitwerpselen op de betonnen ondergrond, links van de poort van schuur 2.

Projectnaam : Visuele inspectie en sporenonderzoek te Heerlen
Kenmerk : 2023-0236
Datum pdf : 06-03-2024

Aangetroffen oud nestmateriaal in gebouw (8). Vermoedelijk afkomstig van duif.

Oude uilenbal met muizenschedel ernaast, gevonden op de eerste verdieping van gebouw 2.

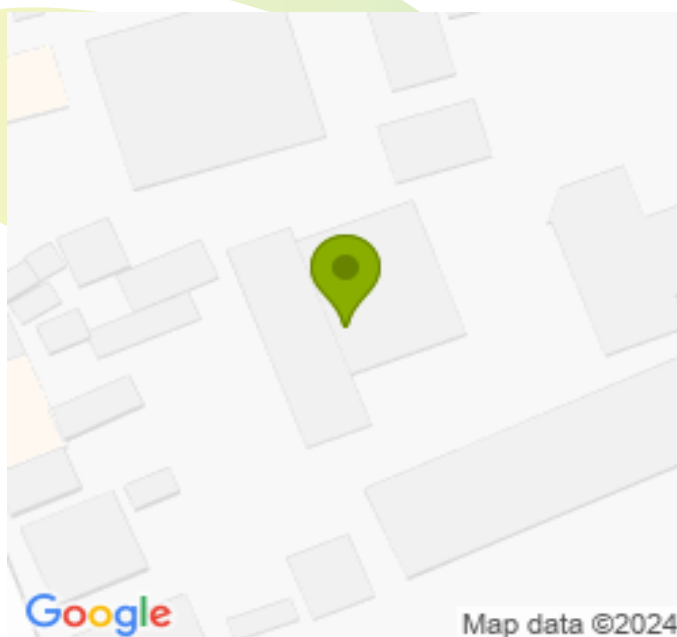

Projectnaam : Visuele inspectie en sporenonderzoek te Heerlen
Kenmerk : 2023-0236
Datum pdf : 06-03-2024

Uitwerpselen van marter, inclusief uitstekende ribben van een klein knaagdier.

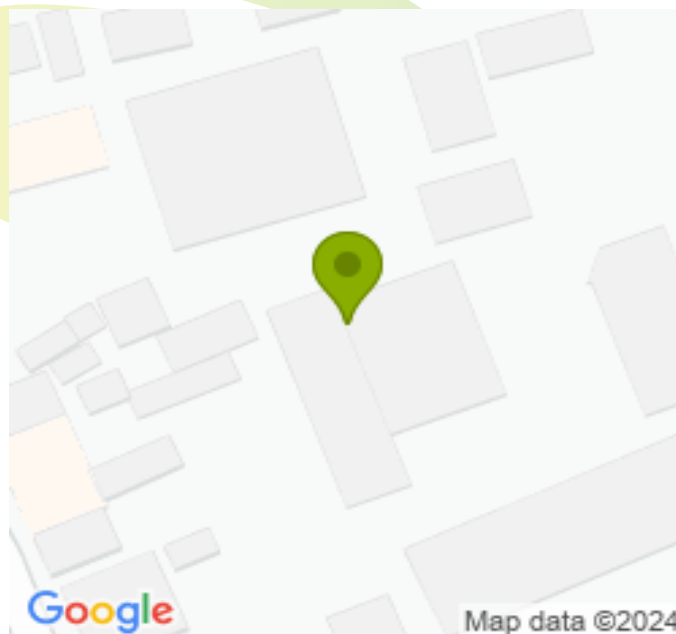
Steenmarter uitwerpselen op de eerste verdieping van gebouw 3.

Hoopje mest van steenmarter op de eerste verdieping.

Meerdere ribben bij de muur op de bovenste verdieping.

*Een deel van een duif. De rest is vermoedelijk door marter verorberd.
Aangetroffen op de eerste verdieping van gebouw 3.*

Uitwerpsel van marter, gevonden bij gebouw 5.

Projectnaam : Visuele inspectie en sporenonderzoek te Heerlen
Kenmerk : 2023-0236
Datum pdf : 06-03-2024

Padden uitwerpsel op de grond.

Vier prenten, in groepjes bij elkaar (martersprong).

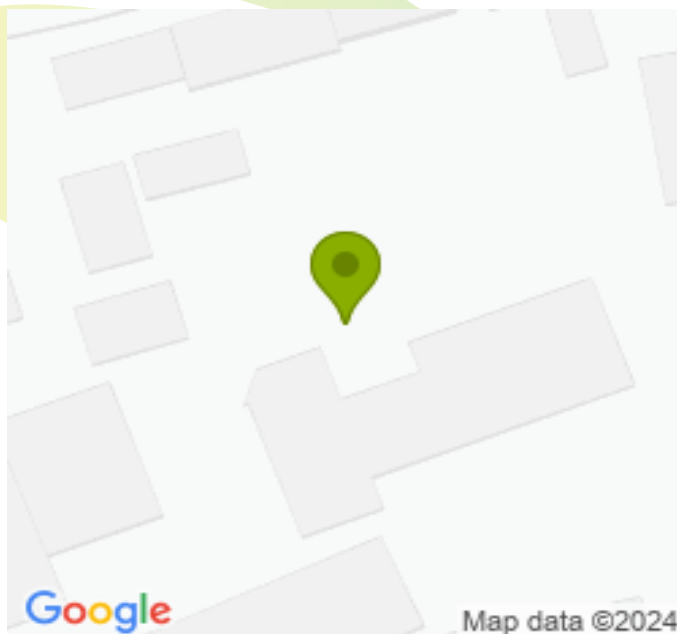
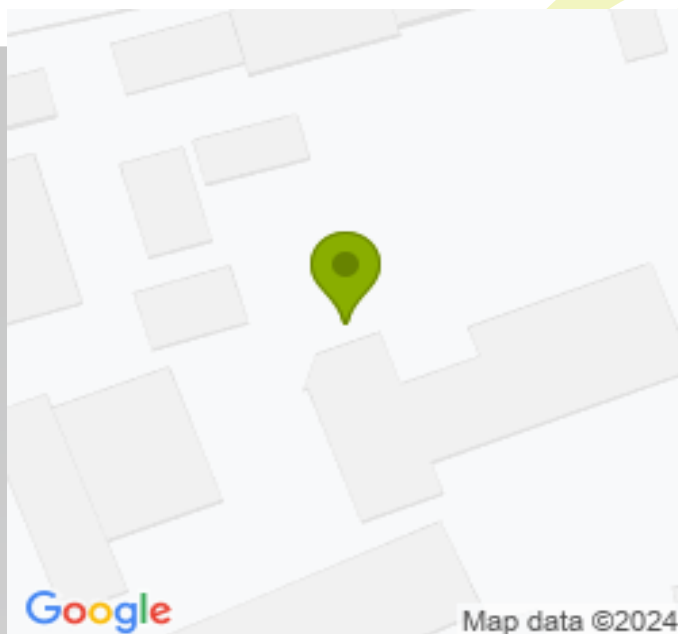
Projectnaam : Visuele inspectie en sporenonderzoek te Heerlen
Kenmerk : 2023-0236
Datum pdf : 06-03-2024

Aangetroffen uitwerpselen van vos, onder gebouw nummer 5.

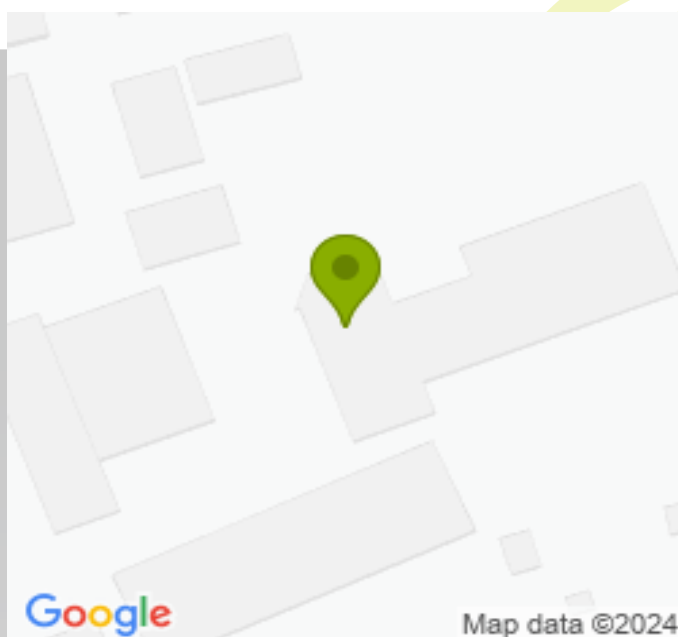
Vossen uitwerpsel op verhoogde steen onder de schuur.

Marter- en vos uitwerpselen onder gebouw 5.

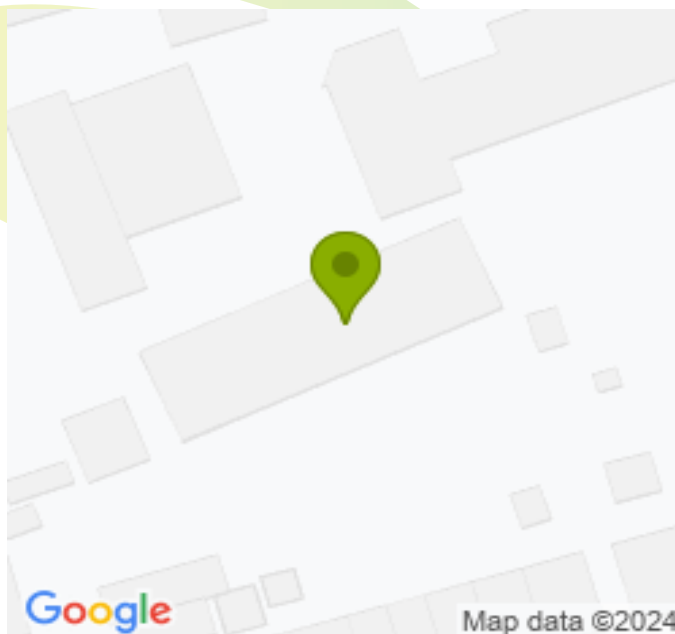
Krabsporen op zolder waar martersporen zijn waargenomen. (gebouw 8).

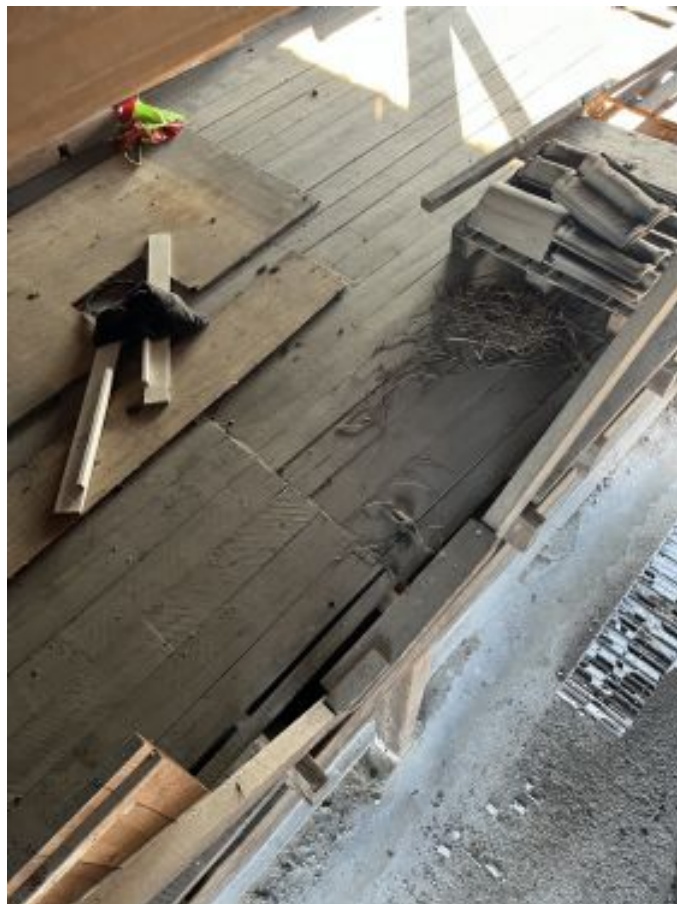

Ook hier oud nestmateriaal van een algemene broedvogel, aangetroffen op een balk in de dakconstructie van gebouw (7).

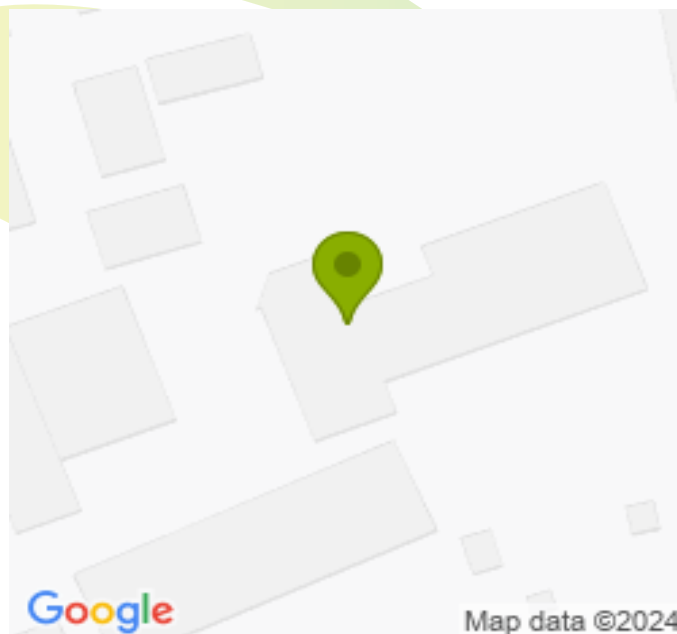
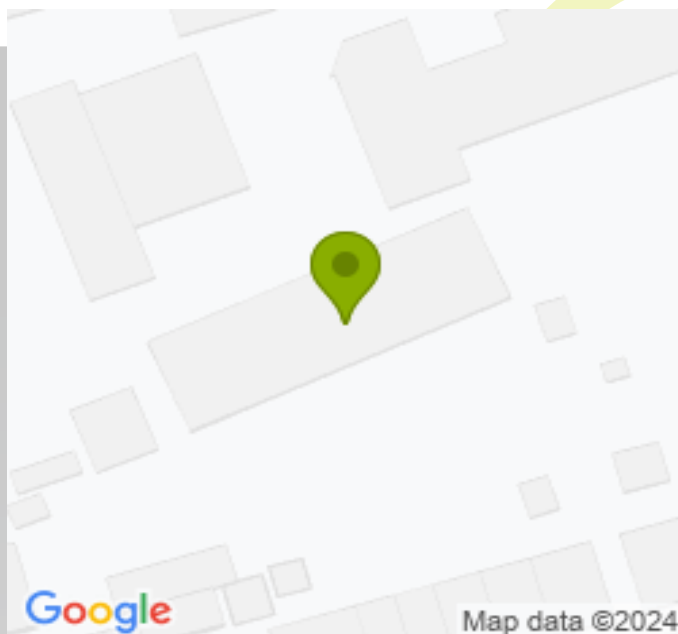
Oud nestmateriaal van een algemene broedvogel, tussen twee balken in, vlak onder de nok van gebouw (7).

Oud en helaas onherkenbaar nestmateriaal van vermoedelijk een algemene broedvogel, in de nok van half open schuur (7). Waarschijnlijk is het overige deel van het nest al ooit weggewaaid.

Overzichtsfoto van marteruitwerpselen en een oud duivennest, op de plafonddelen van opslagruimtes van gebouw 5.

Projectnaam : Visuele inspectie en sporenonderzoek te Heerlen
Kenmerk : 2023-0236
Datum pdf : 06-03-2024

Geonius.nl

Geonius is een middelgroot interdisciplinair ingenieursbureau met brede expertise binnen de GWW- en bouwsector. Door onze unieke combinatie van vakkennis op het gebied van wegen, geotechniek, milieu, geodesie, water, ruimtelijke ontwikkeling, landschap, archeologie en ecologie zijn wij goed in staat mee te denken met de klant en projecten zelfstandig uit te voeren. Grenzen tussen de verschillende divisies vervagen, waardoor steeds meer projecten integraal door ons worden uitgevoerd.

Geonius hecht veel waarde aan een informele, positieve bedrijfscultuur, het welzijn van medewerkers en maatschappelijke betrokkenheid.

Wegen

Geotechniek

Milieu

Geodesie

Water

Ruimtelijke ontwikkeling

Landschap

Archeologie

Ecologie